

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrť leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., Izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

V Srbijo prodiramo.

General Köves zavzel s svojo armado Belgrad in višine južno od Belgrada. — General Galvic prodira čez Donavo ob reki Moravi. — Tretja armada prodira v Mačvo. — Srbske izgube v bojih za Belgrad velikanske. — Grčija ostane nepristranska. — Rumunija dopušča prevoz v Bolgarijo.

Belgrad zopet zavzet.

Belgrad je zopet v naših rokah! Bil je že enkrat, decembra lanskega leta, toda morali smo ga prepustiti sovražniku. Nismo imeli dovolj moči in kolikor smo jih imeli, so bile vsled velikanskih naporov izmučene. Novih moči pa nismo mogli postaviti proti Srbom, ker smo jih rabili takrat v siloviti borbi z Rusi v Karpatih.

Sedaj je položaj bistveno drugačen, kakor lanskega leta. Rusi sicer z vso silo napadajo našo fronto v Galiciji in Voliniji, toda ruska moč ni več tako sveža in nezlomljiva, kakor v Karpatih, če tudi je ne smemo in nečemo podcenjevati. Sedaj nam je bilo mogoče, da smo postavili za prodiranje v Srbijo mnogo močnejšo armado nego lanskega leta. V široki črti, v razdalji 400 km, ob Donavi, Savi in Drini, smo začeli prodirati v Srbijo. Boj za Belgrad se je bil tri dni. Tretji dan so zaplapolale naše zastave na belgrajski trdnjavi. Boji v Belgradu samem so bili izredno hudi. Za vsako hišo in za vsako ulico se je vršila borba. Sedaj je ta borba za nas srečno končana in naše čete zasedajo hribe južnozahodno in južnoizhodno od Belgrada.

Zavzetje Belgrada bo naredilo na balkanske države velik utis. Četverosporazum ni niti dovolj močen, niti dovolj spreten, da bi prišel svojim zaveznikom na pomoč. In tako bo napočil sodni dan za naše sovražnike na Balkanu!

Uradni poročili o zavzetju Belgrada.

Avstrijsko uradno poročilo z dne 9. oktobra pravi:

Avstro-ogrške čete infanterijskega generala Kövesa so včeraj udrle v severni del Belgrada ter zavzele mestno trdnjavo. Danes jutraj so si naredile nemške čete od zahoda sem pot do konaka. Na gradu srbskih kraljev plapolata avstro-ogrška in nemška zastava. Tudi od Belgrada ob reki navzdol in navzgor se ni mogel sovražnik, ki je stal na straži, nikjer ustaviti zaveznikom. V srbski Posavini in v Mačvi so ga potisnile avstro-ogrške čete nazaj.

Nemško uradno poročilo z dne 9. oktobra pravi:

Dve armadi skupine, ki se je nanovo sestavila pod general-feldmaršalom pl. Makensenom, sta s svojimi glavnimi močmi prekorčili Savo in Donavo. Ko so se nemške čete, stoječe pod c. in kr. infanterijskim generalom Kövesom, polastile Ciganskega otoka in višin jugozapadno od Belgrada, posrečilo se je armadi dobiti tudi, večino mesta Belgrada v svoje roke. Avstro-ogrške čete so zavzele trdnjavo in severni del Belgrada, nemške čete novi konak. Čete prodirajo naprej skozi južni del mesta. Armada artilerijskega generala pl. Galvica si je na mnogih mestih izsilila prehod čez Donavo ob cesti Smederovo navzdol ter tira sovražnika pred seboj proti jugu.

Nadaljnji boji na Srbskem.

Avstrijska poročila.

Dunaj, 10. oktobra.

Uradno se poroča:

C. in kr. čete v Mačvi in severno od Obrenovca prodirajo uspešno dalje. Tisti avstro-ogrski in nemški polki, ki so bili vkorakali v mesto Belgrad, so mesto v ljutih počestnih bojih izčistili od sovražnika in napadajo vrhove, ki leže južnoizhodno in južnozahodno. Naši zavezniki so ob reki navzdol že pridobili južni breg Donave z močnimi silami, in so vrgli sovražnika iz več postojank.

S toplim priznanjem se spominjajo vodniki in čete po premagani veliki rečni črti v njih delokrogu neutrudljivega in junaškega delovanja naših vrlih pionirjev in požrtvovalnega sodelovanja podonavskega brodogoja.

Dunaj, 11. oktobra.

Uradno se poroča:

V Mačvi in pri Obrenovcu se ni zgodilo nič posebnega. Avstro-ogrške in nemške čete, ki so prodirale čez Belgrad, so vrgle Srbe iz njihovih utrd jugozapadno in jugoizhodno od mesta, pri čemur so naše čete zavzele Zeleni Vrh in pa Veliki Vračar.

V okraju Smederovo in Požarevca so si divizije naših zaveznikov pridobile zopet precej ozemlja.

Pri zavzetju Belgrada so c. in kr. čete zajele 9 ladijskih topov, 26 poljskih topov, 1 žaromet, mnogo pušk, veliko municije in drugo vojno gradivo. Ujeli smo 10 častnikov in čez 600 mož. Krvne izgube sovražnikov so zelo velike. Podonavsko brodogojje je dvignilo nekaj rečnih in ruskih min.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Nemška poročila.

Berolin, 10. oktobra.

Veliki glavni stan poroča:

Mesto Belgrad in južnozahodni in južnoizhodni vrhovi se nahajajo po boju v naši posesti. Sovražnik je bil tudi dalje izhodno od tam vržen, kjerkoli se je ustavljal. Naše čete napredujejo dalje.

Berolin, 11. oktobra.

Veliki glavni stan poroča:

Ob Drini se razvijajo nadaljnji boji. Na fronti med Sabcem in Gradiščem je prehod čez Donavo zagotovljen. Južno od Belgrada so zavzete višine med Žarkovom in Mirijevom. Dalje izhodno se vršijo boji. Anatema-postojanka v podonavskem kolenu pri Rami je zavzeta. Nemške čete so dosedaj ujele 14 častnikov, 1542 mož ter zaplenile 17 topov, med njimi 2 težka in 5 strojnih pušk.

Vrhovno vodstvo.

Srbsko uradno poročilo.

Srbsko uradno poročilo, ki se izdaje v Kragujevcu, omenja, da se je začelo obstreljevanje Belgrada v noči od 4. na 5. oktobra. Ko se je zmračilo, so

pripluli avstrijski monitorji pred Belgrad in začeli obstreljevati trdnjavske utrdbe. Obenem so začele še tudi streljati težke baterije iz zemunskega brega, a artilerija, ki je že prej zavzela Ciganski otok, je obstreljevala srbske postojanke na Topčiderju.

Izredno hudo je bilo obstreljevanje srbskih postojank pri Rami, kjer so padale težke granate kakor toča. Obenem je skupina kakih 20 letalcev obmetavala srbske postojanke v ozadju z bombami.

Boje za Belgrad je vodil prestolonaslednik Aleksander, Mishlo se je, da se bo Belgrad zelo dolgo ustavljal.

Boji za Belgrad.

Jako težavni so bili boji za Belgrad. Srbi so zbrali močne čete, da se ustavljajo napadu. Vendar se je posrečilo našim četam, da so vkljub najhujšemu obstreljevanju, ki se je vršilo iz novo narejenih utrd, prekorčili Savo, udrle v severni mestni del, ter se tam držale, dokler niso prišle nove čete na pomoč. Srbi so jih besno napadali. Za severni mestni del se je bil boj 2 dni in 2 noči iz največje bližine. Toda Srbi so se morali vedno bolj umikati, dokler niso bili prisiljeni, da so zapustili mesto. Naši pa so mesto takoj zasedli in na belgrajski trdnjavi je zaplapolala naša avstrijska in zavezniška zastava.

Velike srbske izgube.

Srbi so imeli dosedaj, kakor poročajo bukareštanski listi, velikanske izgube. Njihove lahke baterije so napadale kratkomalo razstrelili, a tudi infanterijo so zadeli neverjetne izgube. Na Ciganskem otoku, ki nam je že iz lanskih bojev znan in ki so ga sedaj zasedle nemške čete, je bilo 600 srbskih vojakov pokopanih. V Belgradu ležijo mnogoštevilna srbska trupla kar po ulicah. Bolnišnice so napolnjene ranjencev iz tridnevnihi bojev. Naši sanitetni oddelki so sprejeli srbske bolnišnice, ki skrbijo tudi za hrano srbskim ranjencem.

Armade proti Srbiji.

Najnovejša uradna poročila nam podajajo prav zanimiva pojasnila o novi veliki ofenzivi zavezniških armad proti Srbiji. Vrhovni zapovednik balkanske armadne skupine je general-feldmaršal pl. Makensen, slaven voditelj velike ofenzive od Dunajca čez Galicijo v Rusijo. Pod njegovim vodstvom se nahajajo, kolikor je dosedaj razvidno, tri armade: iz horda nemška pod poveljstvom generala pl. Gallwitzja, ki je znan iz bojov ob Narevu, srednja nemško-avstrijska pod našim generalom pl. Kövesom, osvobodilcem Ivangoroda, in zapadna, sestojeca iz naših avstrijskih čet, pod dosedaj še popolnoma neznanim zapovednikom.

Gallwitzova armada prodira čez Donavo od Smedereva do Železnih vrat, srednja se je polastila Belgrada ter višin južno od mesta, zapadna se nahaja v Mačvi in pri Obrenovcu. Prehod teh armad čez Savo in Donavo označujejo vojaški kritiki za nad vse sijajen vojaški čin. Priprave so se vršile že dalj časa in tako skrivaj, da jih sovražnik ni opazil. A čim je bilo nabranega dovolj pontonskega in mostnega materijala, se je pričelo naravnost strahovito obstreljevanje srbskih obrežnih postojank. Srbski predvoji so se morali umakniti in v tem trenutku so pričeli naši in nemški pionirji pripravljati prehode. V malo urah so se izkrcali prve zavezniške kolone na srbskem bregu ter so napadle srbske, od naše artilerije že hudo razstreljene pozicije. Med tem so pionirji tudi že pričeli graditi mostove. Naše uradno po-

ročilo izrecno omenja čudovito naglo in izvrstno delovanje teh tehničnih čet. Mostovi so gotovi in čez nje se vale zavezniške armade v sovražno srbsko ozemlje.

Moč naših armad.

Kako močne so zavezniške vojske na balkanskem bojišču, o tem še nimamo nobenih zanesljivih podatkov. Iz Bukarešte poročajo, da znaša njih število najmanj 400.000 mož, pariški listi pravijo, da je samo Nemčija določila za Balkan nad 600.000 mož.

Moč srbske armade.

Srbi so v premirju skrbeli, da prenovijo svojo armado. Spravili so jo skoro na isto število kot začetkom vojske. Govori se, da znaša srbska armada, uporabna za fronto, 300.000 mož.

Naši letalci na Srbskem.

Iz Niša se poroča z dne 9. oktobra: Nemške in avstrijske letalce so včeraj opazovali nad Kragujevcem, Nišom in Belgradom. Poysod so metali bombe. Več bomb je bilo pa vrženih tudi na kolodvor v Lاپovem.

S točnostjo stroja.

Vojni poročevalec lista „Neues Wiener Journ.“ je poročal dne 9. t. m. svojemu listu: Veliko podvzete zaveznikov na Balkanu se izvaja naravnost s točnostjo stroja. Strategičen načrt se izvaja natančno v tistem času, ko se nameravajo izvesti podrobnosti. Pred več tedni mi je rekel nek višji častnik, ko so njegove čete odhajale na balkansko bojišče: Dne 8. oktobra bomo v Belgradu. Dejansko so pričele včeraj vkorakati naše čete v mesto, ki so je bili naši vojniki popolnoma zasedli. Na starem gradu, ki je bil deloma že razstreljen v prejšnjih mescih, plapolala cesarska zastava. Predno se je vzelo mesto, ki so ga bili Srbi upravljal junaško branili, so se bili hudi poulični boji.

Ko so prekoračile naše čete iz Zemuna sem reko, so se bili boji v tesnih, zavitih ulicah starega Belgrada vedno višje, dokler ni bil prisiljen sovražnik, da je moral izprazniti tudi Kalimegdan in glavne ceste, nad katerimi kraljuje nadvladajoče mesto — novi konak, ministrstvo zunanjih stvari in poslopje tistega častniškega društva, ki je tvorilo središče — bujskačev proti Avstriji.

Nemški podmorski čolni v Sredozemskem morju.

Zadnje tedne so nemški podmorski čolni dosegli posebne uspehe v Sredozemskem morju. Potopili so kak tucat tujih parnikov in med njimi več večjih prevoznih ladij, vozečih vojaštvo. Med potopljenimi ladjami je tudi velika prevozna ladja „Arabia“, ki je bila potopljena pri kapu Matapanu, in ladja „Raman“, ki je bila potopljena dne 18. sept. s 50 možmi indijskega vojaštva.

Veliki dogodki na Balkanu.

Bolgarija seveda ni ugodila ruski zahtevi, da v teku 24 ur pretrga vse zveze z Avstrijo in Nemčijo in zato so Rusija in z njo vse zaveznice pretrgale diplomatske zveze z Bolgarijo. Italijanski, francoski, angleški, belgijski, srbski in črnogorski poslanik so odpotovali iz Sofije, le ruski poslanik je ostal kot zasebna oseba v mestu, ker se mu je vnel slepič in je moral biti operiran.

Vojske še ni Bolgarija nikomur napovedala, niti jo je katera druga država napovedala Bolgariji. Da Bolgarija še ni nastopila z orožjem, se ni čuditi, kajti splošno mobilizacijo je odredila šele dne 21. sept. in še z njo ni gotova. Pomisliti moramo, da smo tudi mi in Nemčija potrebovali mesec dni za mobilizacijo. Proti komu se bo najprej obrnilo bolgarsko orožje, o tem ni nobenega dvoma. Pred kratkim je razposlala bolgarska vlada občinam v 20.000 izvodih spomenico, v kateri pravi:

„Naš največji sovražnik je danes Srbija. Osrednji sili (Avstrija in Nemčija) sta nam obljubili za naše aktivno vojaško sodelovanje dalekosežne zemeljske pridobitve na stroške Srbije. Te obljube odgovarjajo naši zahtevi, da dobimo ob Donavi skupno mejo z Avstrijo.“ Sedanja vojska je pokazala, kako nujno potrebujemo skupne, neposredne zveze z Avstrijo. Pa obljubili so nam tudi še druge dele Stare Srbije.“

Grčija je četverosporazumu popolnoma zmešala strene. Pogajala se je le z ministrskim predsednikom Venizelosom in ne z kraljem. Venizelos je bil očitno kupljen in je hotel vse izpolniti, kar četverosporazum zahteva. Toda kralj je hotel poskrbeti tudi za Grčijo. Hotel je vedeti, predno pomaga četverosporazumu, kdo dobi Albanijo, ali Italija ali Grčija. Venizelos je moral iti, ker se je že predaleč udal četverosporazumu. Prišlo je

ministrstvo Zaimis, katero drži kraljem. Prepovedalo je nadaljnje izkrčevanje francosko-angleških čet v Solunu ter razglasilo, da ostane Grčija nevtralna.

Četverosporazum se zelo hudnje nad Grčijo, ker si upa misliti tudi na svojo koristi in ne samo na tuje. Ako četverosporazum ne bo dal Grčiji gotovih obljub glede Albanije, ne bo šla. Grčija nikdar s svojo vojsko četverosporazumu na pomoč, ampak ostala bo nevtralna, prijazna četverosporazumu, prijazna pa tudi Bolgariji in nam. Italijanska pohlepnost (po Albaniji) tudi četverosporazumu ni na korist. Kjer lah, tam smola.

Rumunija se je zbalala velikanskih avstrijskih in nemških čet ob Donavi ter je tudi bolj prijazna. Skozi svoje meje spušta že vojno gradivo in avtomobile za Bolgarijo.

Splošen položaj na Balkanu se je vsled zadržanja Grčije za nas zelo zboljšal. In bo vsak dan boljše, ako bodo naše čete srečno prodirale skozi — Srbijo.

Koliko čet je že četverosporazum izkrčal v Solunu, o tem si poročila nasprotujejo. Bo jih okoli 30—40.000. Kje se sedaj nahajajo te čete, ni znano. Splošno se trdi, da so Angleži in Francozi prenehali, dalje izkrčevati svoje čete v Solunu.

Vedno bolj se tudi širi mnenje, da bodo Angleži in Francozi opustili svoje napade na Dardanele in ondotne čete poslali Srbiji na pomoč. Kdaj in kako, še je negotovo.

Čast slovensko-štaj. pešpolku št. 87!

Dne 8. oktobra je načelnikov namestnik generalnega štaba, podmaršal pl. Höfer, dal uradno razglasiti:

„V severnem delu doberdolskega odseka je sovražnik zopet brezuspešno napadal. Pri Selcah so pregnali oddelki pešpolka št. 87. Italijane iz nekega, v njihovi bojni črti se nahajajočega kamneloma, odbili protinapad ter razstrelili sovražne postojanke.“

Za vsak polk je velika čast, ako je imenoma naveden v poročilu generalnega štaba. Ta čast je doletela sedaj tudi naš slaven slovensko-štajerski pešpolk št. 87. Mi, ki smo doma, se izrečno veselimo nad to častno pohvalo ter ponosni pošiljamo našemu pešpolku iskrene pozdrave na bojišče.

Kmetijska strokovna šola.

(Iz dežele kmetijske šole, v št. Jurju ob juž. žel.)

Na deželni kmetijski šoli v St. Jurju ob juž. žel. se namerava začeti z rednim poukom, ako se bo oglasilo dovoljno število učencev. Z ozirom na posebno v sedanjih razmerah dokazano važnost umnega kmetijstva se pričakuje, da bo zanimanje za izobrazbo v kmetijski stroki še mnogo večje, kakor dosedaj. Številni dopisi bivših učencev dokazujejo, kako jim koristi četudi le 10mesečna izobrazba ne samo v njih stroki, temveč celo tudi v vojaški službi in drugod. 10mesečno večinoma brezplačno bivanje na zavodu nese marljivemu mladeniču, ki z zanimanjem vse zasleduje, prav oduševske obresti v marsikaterem oziru.

Ker pa še niso vsi predpogoji za zopeten početek poduka v redu, ne gre, da bi se tečaj že sedaj pravilno razpisal, vendar je pa treba že naprej znati, kake udeležbe je pričakovati. Pozivljajo se torej mladeniči nad 15 let, ki imajo voljo vstopiti kot učenci, in so dovršili vsaj ljudsko šolo z dobrim uspehom, oziroma njih starši, da se zaseda, če ni mogoče vsebno, kar z dopisnico oglašijo ravnateljstvu.

Pripomniti se pa še mora, da je višja predizobrazba, kakor samo ljudska šola, še bolj všeč, ker omogoči toliko boljše učne uspehe. Kmetijska šola je strokovna šola, ki stremi po tem, da vcepi v razmeroma kratkem času učencem isto teoretično in praktično strokovno znanje, katero je danes praktičnim kmetovalcem potrebno. Organizacija šole in nje obsežno posvetstvo nudi za to obilo prilike. Čim inteligentnejši pridejo učenci na zavod, toliko lažje in popolnejše se doseže namen. Strokovna šola naj izobražuje v stroki, vse drugo naj bi učenci že iz drugih šol seboj prinesli. V enem letu se vendar ne more človeka vsestranski izobraziti. Sicer se more učencem tudi s slabše predizobrazbo tudi v tem oziru nekoliko pomoči, to pa ne sme iti predaleč proti smislu specialnega namena strokovne šole. V tem oziru vladajo zelo krivi pojmi. Kmetijske šole z več letniki se smatrajo za višje nego one z enoletnim tečajem, ker se trudijo nekako tekmovali z meščanskimi in drugimi šolami glede splošne izobrazbe. S stroko samo pa vendar nima to nič opraviti.

Kdor hoče doseči višje javne službe, ta le naj gre na visoke šole, kdor se pa hoče posvetiti domačemu gospodarstvu, ta doseže čim inteligentnejši je, toliko boljše tudi v 10mesečnem tečaju potrebno podlago.

Umno kmetijstvo ni nikakor tako nevhvaležna stroka, za marljivega inteligentnega človeka, kakor se prevečkrat sodi. Gotovo bi bilo za narodno gospodarstvo kaj dobro, če bi imeli več kmetovalcev z boljšo splošno in temeljitejo strokovno izobrazbo. Sedaj so pri nas vsakojake državne službe največji smoter naše učeče se mladine. Za samostalno pridelovanje, katero je in bo zlasti v sledečem času državi gotovo več, naj pa ostanejo neuke moči. Nove razmere zahtevale bodo gotovo temeljito preobrazbo v tem oziru. In zakaj bi naš kmetijski stan ne predstavljal ne-le isto strokovno zmožnost, temveč tudi isto splošno inteligenco kakor drugod, kjer je zelo ugleden, visoko cenjen činitelj.

Kmet, gospod in vojna.

(Napisal Anton Kosi, Središče.)

Kdo bi si bil mislil, da bo posegla svetovna vojna z raznimi svojimi posledicami tako globoko v naše družabno življenje.

Dočim je na eni strani uplivala blažilno na množestvilne narode naše obgrožene Avstrije, da so si takoj od pričetka vojnega plesa podali pomirjeni med seboj k skupni obrambi domovine junaške svoje roke, dočim se je več ali manj napeto razmerje med avstrijskimi narodi vsled vojne ublažilo, se je na drugi strani poostrišlo razmerje med glavnima stanovoma človeške družbe, med kmetom in uradniškim stanovom ali če hočete, med kmetom in gospodom.

Človek je vsled svoje prirodne nezadovoljnosti že tako bitje, ki ga vsaka jasna črta, ki jo opazi na svojem bližnjiku, neprijetno dirne, kar mu tega ne privošči, ako se mu godi v tem ali onem oziru bolje, nego njemu samemu. Občutek, ki se vzbudi v našem snu, ako primerjamo tujo srečo s svojimi razmerami, imenujemo zavist, ki ji ponekod tudi „jal“ pravijo.

Kakor je ljubezen blaga, plemenita in dobra hči človeškega srca in uma, kakor izvirajo iz nje najčistejšje misli in želje, tako je zavist grda in umazana, strast človeške notranjosti; iz nje izvira mržnja in sovražstvo do bližnjega. Zavist je tako stara kakor človeški rod sam; poln svet je je, zato ima prav naš slovenski pregovor, ki pravi: Če bi se dala zavist kuniti, ne rabili bi nikoli drv.

Sedaj bi pa rad povedal to, kar zahteva naslov mojega članka, namreč nekaj o kmetu in gospodu z ozirom na sedanjo vojno.

Ker nam hočejo sovražniki, kakor znano, zapreti kruh, je začela na naša vrata trkati stiska, začelo nam je manjkati najvažnejšega živeža.

Naravno je, da tega pomanjkanja ne čuti toliko oni stan, ki nam živež prideluje, t. j. kmet, kolikor ga čuti gospod: uradnik, meščan, ki živi takorekoč iz rok v usta, ter si mora vsak dan vse sproti kupovati.

Dosedaj je bilo tako v navadi, da je zavidal kmet gospoda, ker je „gospod“ in mu ni treba težko delati od zore do mraka, od mraka do dne, pa ima vendar na mesec toliko in toliko lepe plače — gospod pa je zavidal kmeta, ker temu po meščanovem mnenju ni treba kupovati za drag denar živeža, saj mu takorekoč vse samo od sebe lepo iz zemlje zraste. Tako se je razvijala medsebojna zavist med kmetom in meščanom naprej, toda vojna, ki je naše življenske razmere v vsakem oziru izpremenila, je povzročila i tukaj preobrat.

Kmet je nehal zavidati gospoda, pač pa se je začel zavedati svoje veljave, ker je v sedanjih težkih časih spoznal resničnost pregovora, ki pravi, da vse, karkoli živi, vse kmet preredi, v meščanu pa se je izpremenila prejšnja zavist do kmeta v nekako mržnjo, tu in tam celo v sovražstvo, zakaj po mnenju meščana bi lahko dajal kmet svoja živila mnogo ceneje, saj mu zemlja rodi vsega dovolj: na vrtu, na polju, na travniku mu vse krasno stoji in živina se mu tudi lepo redi.

Take nazore ima meščan o kmetu, ker vidi pri njem le plodno polje, vidi rodne sadonosnike, v hlevu pa lepo rejeno živino, ne vidi pa kmetovih trudov, ne čuti njegovih skrbi, ne more pojmiti onega strahu, ki polni kmeta srce, ko se zbirajo nad njim hudourni oblaki, ko se urednjujejo pesnikove besede:

In vse se vije, vse trepeče,
boji se šibe vse gredeče.

Življenje je boj, neprestan boj za obstanek, in naj si izvoli človek ta ali oni stan, povsod borba za vsakdanji kruh. Kdor ima večje dohodke, ima navedno tudi večje potrebe, večje stroške. Ko bi se hoteli in mogli ljudje raznih stanov o medsebojnih razmerah natančneje poučiti, bilo bi v marsičem boljše na svetu, več zadovoljnosti, manj zavisti, manj sovražstva. Spoznali bi ljudje po takem opazovanju medsebojnih življenskih razmer, da ga ni človeka pod božjim solncem, ki bi imel vse, kar si njegovo srce požel, zato pa tudi ni človeka na zemlji, ki bi bil v resnici zadovoljen. Pa to ne more biti drugače, saj že sv. Avgustin trdi, da je človeško srce nemirno do groba in mir zadobi šele, ko bode mirovalo v Gospodu.

Vojna je mogočna vzgojiteljica narodov. K dobrim njenim stranem prištevamo tudi to, da se je meščan začel nekoliko boljše brigati za kmeta in njegovo delo, ker je še le sedaj v hudi stiski za vsakdanji kruh spoznal, da je kmet v resnici steber, na katerem slone vse druge stavbe človeške družbe in ako se ta steber poruši, se neha vsako človeško življenje.

Na misel mi prihaja tukaj dogodek, ki ga je priobčil nedavno neki kmet v nekem vrttenberskem gospodarskem tedniku. Ta kmet piše: Pred kratkim sem doživel veselo presenečenje. Pisala mi je namreč moja nečakinja iz mesta, zelo „omikana“ deklica, ki

se je naučila že vsega, kar omikane gospodilne potrebujejo, sledeče vrstice: „Ljubi stric! Zelo bi Ti bila hvaležna, ako bi smela priti to poletje k Tebi, da bi se učila kmetijstva.“

List, ki je priobčil te vrstice, dostavlja z nekim zadovoljstvom: Mogoče, da bode tudi svetovna vojska in pomanjkanje živil po mestih vzbudilo v meščanih željo po večjem spoznanju kmečkih razmer.

To mnenje ni napačno, zakaj letošnje poletje ni izzbavilo iz mestnih zidlin samo onih ljudi, ki so na kmetih rojeni, odšli v mesto iskat si lažjega in boljšega življenja, marveč dobili smo kot goste prave gosposke ljudi, t. j. v mestu rojene, ki se kot „mestni otroci“ niso nikoli zanimali za kmeta in njegovo delo, kvečjemu, če si jih povabil na veselo vrisko trgatega.

Z veseljem in naj si so tudi dobili žuljave roke, so mnogi meščani, veliki in majhni, pomagali letos kmetu pri njegovem delu na polju, na travniku, pa še rajši v sadonosniku pri obiranju sadja. Ni jih motil in žalil kmetijski duh, duh po gnoju, ki ga omenja naš Stritar v svoji pesmi „Na kmetih“, rekoč:

Vse je lepo pri vas, po volji mi, prav po domače,
samo — malo po gnoju diši —
Vendar to nič ne de ...
meni ta d h je domač.

Spoznavajmo torej drug drugega v njegovih razmerah: gospod kmeta, kmet gospodar in lažje bomo prebili težke sedanje čase. Da, tudi kmet naj upošteva življenske razmere meščanov, zlasti uradnikov, in ne bode ga zavidal za njegovo „visoko“ plačo, ne za njegovo „brezskrbno“ življenje. Plača uradnikova z ozirom na njegove razmere in potrebščine ni prevelika, skrbi pa čisto niso manjše nego kmetove. Draginja je velika in raste od dne do dne, re tako uradnikova plača. Jesti mora on in družina njegova vsak dan, oblačiti se mora stanu primerno, stanovanje mora plačevati redno, a odkod jemati. Vse je treba plačati sproti. Dočim je dobil prej tu in tam še kaj na up, ne dobi sedaj ničesar niti na up, zlasti velja to glede živil.

Umevna je torej hipna razburjenost meščanov, ako zahteva kmet z ozirom na občno draginjo za svoje pridelke nekoliko višje cene, nego prej, umevna, rekel bi opravičena je ta razburjenost zlasti tedaj, ako se meščanu zazdi, da hoče kmet resnost in strogoost sedanjega časa uporabiti v svojo korist.

Torej: Boljše spoznanje medsebojnih razmer in kmeta ter gospoda sedanja vojna ne bo še bolj razdružila, marveč približala v zavesti, da ima vsak stan svoje solnčne in senčne strani in da ni prav, ako si ljudje sedanje razburjenosti in težavnosti žalostne razmere napravljajo sami še žalostnejše in težavnejše.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Kako so se naši vojaki od 87. pešpolka hrabro držali, poročamo na drugem, častnem mestu. Sicer pa z italijanskega bojišča ni veliko poročati, kajti tam se dan za dnevom ponavljala stara pesem, da naši hrabri vojaki odbijajo vse italijanske napade, sedaj pri Tolminu, sedaj pri Selcah, sedaj na Krnu, skratka povsod.

Laški politiki niso nič kaj dobre volje. Doma je vedno več ljudi, ki javno govorijo, da je vojska z Avstrijo največja neumnost, ki so jo mogli storiti. Čez štiri mesece že butajo v alpske skale, in vse zaman. A tudi laške želje glede Albanije ne gredo še prav v klasje. Četverosporazum bi rad, da bi tudi Lahi šli Srbom na pomoč. Toda Lahi bi šli skozi Albanijo in pri tem bi bolj pazili, da si osvojijo Albanijo, nego da pomagajo Srbom. Glede Albanije pa so zelo razdražljivi Grki. Če bi Italija šla skozi Albanijo, bi se menda temu uprli Grki, in tako bi četverosporazum izgubil na Balkanu še svojega zadnjega prijatelja. Lahov se drži povsod smola.

Na Doberdolski planoti.

Lahi poizkušajo zadnji čas, da bi se na Doberdolu približali pod zemljo našim četam. Njih saperji so pridno na delu. Ker ne gre nad zemljo, skušajo pod zemljo. Toda tudi tukaj ne gre, naše čete pridno izpadajo ter preganjajo laške krte.

Gorica — naravna trdnjava.

„Morning Post“ piše: Videl sem Gorico. Tako blizu sem je bil, da se mi je skoraj zdelo, kakor bi mi bilo treba le roko stegniti, pa bi se dotaknil njenih zidov. Kljub strašni žaloigri, ki se že tako dolgo odigrava na teh s krvjo napoljenih poljih, se smehljalo mesto s svojim porednim smehom dol z višine. Težko si je misliti ljubkeše slike, nego jo nudijo rodovitni vinogradi, čisti in deroči valovi Soče in brda polna težko obloženih sadnih dreves. Ves utopljen v ta očarujoči pogled sem se v svoji notranjosti zavedel, zakaj so se tvegali tako neizmerni naporji za osvojevanje tega mesta in kako se je godilo, da je tu toliko in toliko tisoč Italijancev sedaj že tri mesece obsojenih k mirovanju. Prve italijanske čete, ki so od Krmina sem udarile na Gorico, so prinesle s seboj največje navdušenje, da osvoje vse lepe dežele in

mesta, ki so nekoč spadale (!) k Italiji. Nobena ovira ni mogla zaježiti njihovega prodiranja. Preko vinogradov in njiv na Brdih so se razlili kakor plaz, močnejši nego vihar sovražnega artilerijskega boja. Pa Avstriji so znali izkoristiti v svoj prid vsako naravno oviro, ki se jim je nudila. Napeli so vsak živec in vsako mišico, da bi ne popustili v pritisku, s katerim oklepajo Italijani izsiljena (!) mesta. Miljo za miljo je valovila bitka, po gričih in v dolinah, ki so bili vsi gosto zaraščeni z gozdom in so se mogli vzeti le za ceno velikih naporov in uprav strašnega krvoproličja.

Koncem mesca junija so se potem Avstriji u-maknili na utrjene postojanke pri Gorici. Ta bojna postojanka je prav gotovo eno izmed vojnih čudežev sedanjega svetovnega požara. Moderna artilerija je dokazala, da imajo umetno postavljene trdnjave le zelo omejeno vrednost, če niso celo čisto brezpomembne. Gorica pa zavzema izjemno stališče. Daje nam neovržen dokaz o premoči naravne trdnjave. V resnici, Gorica je naravno čudo utrjenega kraja. V sredi teh naravnih utrdb ležeče mesto obliva v obsežnem loku Soča, katera hiti nasproti ravno na jugu, odkoder prihajajo napadalci. To je izdajalska, divja reka, ki je za brambo posebno ugodna. In ob reki in dalje naprej, proti zapadu in izhodu, obdaja Gorico nepretrgan venec gora. Od daleč so te gore natančno podobne orjaškim utrdbam, katerih moč je ravno v njihovi nepretrgani vrsti. Niti ene točke od Krmina do Gorice in dalje naprej, od furlanskih ravnin pa tje do Čedad, ki bi predstavljala odprtino v tem nasipu. Že zgodovina je potrdila strateški pomen Gorice, ki je bila starim Rimljanom najtrdnjše oporišče proti prodirajočim barbarom. Tu pri Gorici je bilo žarišče vseh velikih bojov, ki so se vodili v srednjem veku za nadvladje Benečije. Sedaj pa mora Gorica prvič zapirati pot ljudstvu, ki teži proti severu in se bori za svojo (!) svobodo. In ne samo naravne ovire so ustavile prodiranje osvobodilcev, marveč tudi sovražnikove brambne naprave, ki so bile skrbno pripravljene za časa italijanske nevarnosti in ki predstavljajo naravnost vzoren zgled strateške modrosti. Vsi njihovi topovi, ki so skriti po teh jam polnih predelih, so zvezani med seboj z velikanskim brzojavnim in telefonskim omrežjem. Resnično na nobenem mestu fronte se nima boriti kaka armada v tem orjaškem boju narodov proti toliki množini težkoč, kakor Italijani. Italijanom sreča ni bila naklonjena. Bila je huda neizgoda, da jim je poveljen dva meseca po napovedi vojne edino vozno dohodno cesto v Gorico spreminila v brezkončno močvirje. Zato se seveda vedno podaljšuje ta boj, katerega izid je pa popolnoma gotov. A uspehi se ne dajo vsi naenkrat doseči in tudi ne vsak dan sproti ugotoviti.

„Italijani prodrli čez Gradec.“

S kakim obrekovanjem in lažmi delajo sovražniki v inozemstvu, da bi nam natvezili na vrat le še več sovražnikov, dokazuje naslednje pismo, katero je pisala neka bolniška sestra iz bolnišnice St. Francis v Blue-Island (Illinois v Severni Ameriki) svojemu bratu v Celovec. Pismo, datirano s 6. junijem t. l., se glasi: „Pravkar najdem naslednje besede v ameriških listih kot brzojavko: „César Franc Jožef je umrl na srčni kapi. Neposredni vzrok njegove smrti je razburjenje vsled izgubljene velikanske bitke na ogrski nižini.“ Take novice se tu vedno čujejo. Zmage sovražnikov so povsod velike, posebno Italijani dvigajo visoko svojo zastavo z brezkončnim zmago-slavjem nad našo ogroženo domovino. Že čez Gradec prodrli zmagovita italijanska armada se pripravlja na nov sunek, da obkoli avstrijsko armado, ki je bila poražena na ogrski nižini.“

Neka ljubljanka, ki je služila kot vzgojiteljica na Angleškem in se je sedaj vrnila domov, pa pripoveduje: „Ko smo odhajali z Angleške, so nam dali cele košare jedil, češ, da bomo imeli vsaj kaj jesti, ko pridemo v domovino. V Avstriji in v Nemčiji da ni nobenih živil več. Ljudje da kar trumoma po cestah umirajo vsled lakote.“

Sv. Lucija obstreljevana ponoči.

V noči od 16. na 17. sept. je obstreljeval sovražnik s težkimi granatami vas Sv. Lucijo celo noč, do polnoči bolj poredkoma, od polnoči dalje pa kar zaporedoma. Nihče ni spal, vsi so se tiščali v župnikovi in Munihozi kleti. Ob 4. uri zjutraj je bila zadeta župna cerkev sv. Lucije. Od zunaj se ji ne pozna še kaj posebnega, a od znotraj je napravila italijanska granata pregrozno opustošenje. Vse je razbito, raznešeno in prekučeno: altarij, spovednice, pridiznice, orgle, križev pot in nekatere klopi. Kip sv. Lucije, velik in težak, vržen iz altarija, je obležal na altarnih stopnicah. Le eno je ostalo med temi razvalinami na svojem mestu popolnoma nedotaknjeno: tabernakelj z Najsvetejšim, upanje naše edino. Fotografija v „Glasniku“ bo pokazala podobo groznega razdejanja.

Od drugih hiš je bila Božičeva porušena do tal v eno samo grobljo, malo manj novi hiši Vidučeva in Kramarjeva. Vidučev Ivanček, vojak, lani v Galiciji ranjen in kot tak na dopustu, se je iz ruševin svoje hišice skoraj le po čudežu rešil neranjen.

Hudi nalivi na južnem bojišču.

Že nekaj dni lije na Krasu. Vojaki trpe hučo. A kljub silnim nallivom vstrajajo. Mokri do kože pre-

žijo na sovražnika, ki se rad navali na naše ravno ob najneugodnejšem vremenu, misleč, da najde naše nepripravljene, ali pa da zbleže pred dežjem in mrazom. Takih nallivov v Galiciji nismo bili navajeni. A vse prenašamo. Ako eden opeša, pride drugi na vrsto. — V strelskih jarkih imamo vodo. V njej prebijemo po več ur zaporedoma. Menjave so sedaj gostejše. Drugo vojaštvo pa je vse pod streho. Enako tudi konji.

Italijanske izgube na Tirolskem.

Italijanske izgube na Tirolskem, kjer so do pred nekaj dnevi hudo napadali visoko planoto Vieregut in Folgarijo, so velikanske. Računajo jih na 2000 mož. Italijani so zadnje dni ustavili svoje napade.

Slovenski vojak na Tirolskem.

Alojzij Mauko, po Prlekiji, Prekmurskem in po Hrvaškem znani slikar, ki je okrasil tudi mnoge cerkve, piše s ... na Tirolskem, kjer služi pri telefonskem oddelku, svojim h Kapeli:

Imam službo pri telefonu. Noč je od 5. na 6. oktobra. Sam sem. Moje misli hitijo k vam. Naj vam napišem nekaj dogodkov: V nedeljo, dne 12. septembra, so nas Lahi vzeli na muho. Proti poldnevu naš telefon ni več funkcioniral. Hitro pozovem tovariša, vrlega Tirolea, naj bo pri telefonu. Jaz pa grem pogledat, kje je žica pretrgana. Prasketali so šrapneli udarjale granate. Priporočal sem se Mariji, bil je ravno god njenega imena. Ker so žice napeljene z ene skale na drugo, sem moral iskati konca po nevarnih strminah. Našel sem ju in spajal. Se nisem bil prav gotov, kar prižvižga 7.5 cm granata. Brez misli čakam, kaj bo zdaj. Pozabim celo se vleči. 10 m pred menoj pade na prod in vrže kamenje na vse strani, tudi v mene. Eksplozirala pa ni. To je bila sreča za me. Drugače bi bilo po meni. Dokončal sem delo ter se vračal. Še dve granati ste prileteli in padli blizu mene, pa nisem se jih več bal. Če me prej ni zadela, ko sem delal na enem mestu, me tudi sedaj ne bode, ko lezem nazaj k naši postaji.

Drugi dan so se ponavljali ti prizori. Večkrat je trebalo iti popravljat žice. A ostal sem zdrave kože. G. poročnik, ki je bil takrat poveljnik, mi je rekel, da bom predlagan za odlikovanje, ali srebrno ali pa bronasto, še ne vem. Pa naj bo, da sem le pripomoget, da se nameravani italijanski napad na Monte P. ni posrečil. Pri mojem telefonskem oddelku imamo dozday enega ranjenca, izgubil je sromak obe očesi. Dne 27. sept. pa je padel neki priden fant z Moravskega v kakih 300 m globok prepad in se ubil. Tu smo vedno v nevarnosti, ne samo pred sovražnikom, ampak tudi drugih nesreč se nam je bati. Na vse smo se privadili, ker pač mora tako biti. Bog nam daj skoraj zmago in svidenje!

Dalmatinci o generalu Borojeviču.

Dalmatinski vojaki, ki so se vrnili domov na kratek dopust, govore o generalu Borojeviču s takim ponosom, kakor govori sin o priljubljenem mu očetu. General Borojevič prihaja med vojake, tudi v prve vrste, med najljubejši ogenj. Nekje je padel poleg njega njegov pobočnik. Razgovarja se z vsakim, kratko, a besede so polne miline. Včasih se tudi pošali. Za čelo našo vojsko misli: za obleko, za hrano, za tobak, za zdravje, za vse. Vojaki hvalijo hrano, o okopih pa pravijo, da so tako urejeni, kakor sobe v domači hiši. Vsi imajo novo zimsko obleko. Vsi, od prvega do zadnjega, zatrjujejo, da Italijani ne prodro nikjer niti prve obrambne črte, ali dosti je prostora v naši posesti izven te črte, pa tudi tega si ne morejo Lahi osvojiti.

Na vojaških potovanjih.

Franc Bečan, gozdarski praktikant v Oplotnici, nam piše z italijanskega bojišča dne 3. oktobra:

Na svojih vojaških potovanjih sem videl mnogo romantičnih krajev, kateri pa človeka ne zadržajo vedno tako, kot bi ga n. pr. v mirnem kraju.

Ko smo dali severnemu bojišču slovo, smo bili nekaj dni nastanjeni v hiši, kjer je bil, kakor to priča marmornata plošča v zidu, rojen naš prvi slovenski pesnik in pisatelj Valentin Vodnik. Sedaj na južnem bojišču pa imam priložnost gledati kraje, o katerih je toliko pesnil Simon Gregorčič. „Krasna si, hči pla in!“ Da, zares krasna je reka Soča, ki šumi med belimi skalami. Ta reka ima talo čisto vodo, da se vidi na dnu vsak pesek in je tudi prav čista pitna voda. Pri nas na Štajerskem gotovo nimamo tako dobre vode v studencih, kot je soška voda. Sedaj nam je prepovedano piti to vodo, ker je večkrat okrvavljena.

„Nazaj v planinski raj!“ Da, krasno se te planine in ni čuda, da je veliki pesniški duh želel nazaj v te planine. Tudi jaz bi lahko zagel s pesnikom to pesem, kajti dali smo slovo tem planinam in pozdravili velikane-srečnike. Med pohodom od Soče v naše sedanje postojanke smo imeli dva dni počitek v kraju, od katerega je spesnil Gregorčič krasno in dolgo pesem: „Glej ... temno sred gorstni vrhov ...“ Skoro od vseh krajev, kjer taborim, si kupim razglednico. Celó zbirko želim, če mi Bog da srečo, da pridem zdrav domov, pokazati znancem!

Avstrijsko-rusko bojišče.

Rusi zopet srdito napadajo v Voliniji in v Galiciji. Na vsak način hočejo predreti našo črto. Brez vesti žrtvujejo tisoče in tisoče vojakov kakor lani v Karpatih. Očividno je ruski namen ta, da bi nas prisilili, odvzeti s srbskega bojišča, kjer zdaj na 400 km široki fronti napadamo, nekaj vojaštva. Toda dosedaj se jim njih namen ni posrečil in upamo tudi v bodoče ne bo. Naše čete stoje trdno in zaman so vse velike ruske izgube.

V Voliniji in Galiciji je sedaj vrhovni poveljnik vsem četam general Linsingen. Pod njim stoji v Galiciji grof Bothmer s svojo armado, drugi podpoveljniki javnosti še niso znani.

Ob rumunski meji v Podoliji in Besarabiji Rusi izpraznjujejo vse kraje. To bi kazalo, da se ali bojijo našega vpada ali pa celo — rumunskega.

Na severnem Ruskem bijejo Nemci pod maršalom Hindenburgom ljuti boj za mesto Dvinsk. Civilno prebivalstvo beži iz Dvinskega. Nemški topovi so tako blizu, da se ob njih streljih rušijo dimniki, pokajo stene in šklebetajo šipe.

Nova ruska ofenziva.

„Corriere della Sera“ poroča iz Petrograda: Na celi bojni črti pripravljajo Rusi novo ofenzivo. V Rusijo so prepeljali čez Sibirijo velike množine streliva. Več milijonov novih čet je pripravljenih, ki čakajo le še potrebne oružje in streliva, da nastopijo v boju.

Na francoskem bojišču

Francozi in Angleži še vedno napadajo nemško fronto pri Arasu (severni del fronte) in v Sampalniji (sredni del fronte). Toda sedanji uspehi daleč zaostajajo za onimi, ki so jih dosegli v ofenzivi koncem meseca septembra. Zraven je treba pomniti, da so ti uspehi sedaj tem manj vredni, ker že tudi Nemci dosedaj protiuspehe. Gre se seveda na obeh straneh za majhne črte, kakih 100 metrov, če jih je 1000 metrov, so že uspehi za omdotne razmere veliki.

Vedno nanovo prinašajo listi, posebno švicarski, vesti, da bodo Italijani prišli na francosko bojišče. Verjetno bi bilo to v tem slučaju, ako Lahji ne bodo šli na Balkan, kjer so za Srbe in Grke, kar je radeči robe za purana. Potem bo šlo v zameno pač več Francozov na Balkan.

Turška državna zbornica.

Dne 5. oktobra je začela zborovati turška državna zbornica. Ob otvoritvi je imel sedanji turški vojni minister Enver paša znamenit govor, v katerem je rekel, da ima Turčija dva milijona mož pod orožjem. Ob Dardanelah so postavili Francozi in Angleži dosedaj 500.000 mož na bojišče. Polovico, torej četrt milijona, jih je že našlo svoj grob, druga polovica je bolana in ranjena.

Iz tega govora je razvidno, da imajo Turki dovolj vojaštva. Sedaj imajo za obdardanelske boje tudi dovolj smodnika, pušk in topov, toda za podvzetja drugod bo jim tega manjkalo. Kadar si bodo nemške čete nardile pot skozi Srbijo, bodo Nemci Turkom oborožili tudi njih armado do zadnjega gumba ter jo postavili v nove boje zoper Angleže v Egiptu, Ruse v Kavkazu in še morda kje drugod.

Iz teh dogodkov se vidijo že tudi obrisi prihodnjih zvez med državami. Trozveza Avstrija, Nemčija in Italija je mrtva, in na obzorju nastaja nova zveza Avstrija, Nemčija, Bolgarija, in Turčija. O Rumuniji in Grčiji še se danes ne more reči, na katero stran se boste nagnili.

Razne novice.

* **Priloga.** Današnja številka ima „Narodno-obrambni Vestnik“ kot prilogo.

* **Duhovniška vest.** Župnija St. Ilj pod Turjakom je dobil vlč. g. Davorin Roškar, župnik pri Sv. Florijanu ob Boču.

* **Pedpisujte vojno posejilo.** Zopet nas kliče domovinska dolžnost, da stojimo v vrste onih, ki z denarjem pomagajo Avstriji, da srečno izvojuje velikanško svetovno vojno. Pogoji so izredno ugodni, kakor je razloženo v inseratu, na katerega opozarjamo. Kdor more, naj podpiše! Slovenci se izkazimo vsaj v tem, da nas veliko podpiše, četudi ni mogoče velikih svot! Koristilo bo Avstriji in še posebej naši slovenski domovini!

* **Skupni grb avstrijsko-ogrske monarhije.** — Cesar je odredil nov grb za avstro-ogrske monarhijo in novo zastavo za vojaštvo in mornarico. V grbu in

na zastavi bo odslej tudi ogrska kroha (krona sv. Stefana) in ogrske barve.

* **Nadvojvoda Ludovik Salvator ž.** Umrl je leta 1847 v Florenci rojeni nadvojvoda Ludovik Salvator, stric nadvojvode Leopolda Salvatorja in Franca Salvatorja. Bil je neoženjen.

* **Podporno društvo Dijaška kuhinja v Mariboru** ima svoj letošnji občni zbor prihodnji petek, dne 15. vinotoka, v stanovanju društvenega tajnika g. profesorja dr. Antona Medved (Gledališka ulica št. 2) ob ½5. uri popoldne, z običajnim vspešnim. Na udeležitev se s tem vabijo vsi velečlenjeni društveni udje.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru so darovali: dr. Ivan Glaser (mesto venca na grob Fel. Ferk) 10 K; Posojilnica v Mariboru (mesto venca na grob Fel. Ferk) 50 K; Ivan Tomazič, nadučitelj v Tinjah, 12 K. Bog plati stoterno!

* **Zgodovinska knjižnica.** Med spisi, ki jih je priobčilo Zgodovinsko društvo za Slovenski Štajer, ima še na razpolago prvega in drugega zvezka „Zgodovinske knjižnice“. Prvi zvezek podaja navodilo, kako se naj spisujejo krajevne kronike, ki bi se naj zlasti v sedanjem času natančno in vestno pisale. Drugi zvezek pa govori o izkopinah, o predzgodovinskih dobach in o sledovih starih selišč. Naše Spodnje-Štajersko je prav bogato na takih najdbah. Neštevilna gradišča, gomile, groblje itd. še hranijo v sebi mnogo gradiv za domačo zgodovino. Žal, da ljudje mnogokrat v zemlji najdene predmete uničijo ali jih pa tuji raznesejo na vse strani in gredo v zgubo za domačo zgodovino. V tem oziru je treba pouka, zato se je omenjenim knjižnicam zelo znižala cena, da pridejo kolikor mogoče med ljudi. Kdor želi oba zvezka, naj pošlje znamko za 20 vin., za eden zvezek pa 15 vin. Zgodovinskemu društvu v Mariboru.

* **Družba sv. Mohorja.** Družba sv. Mohorja v Celovcu je ravnokar pričela razpošiljati družbene knjige za leto 1915. Cenjeni udje prejmejo letos naslednji književni dar: 1. Koledar za leto 1916. 2. Mesija, 2. zvezek. 3. Zgodovina e. in kr. pešpolka št. 17. 4. Zgodovina slovenskega naroda, 5. zvezek. 5. Slovenske Večernice, 69. zvezek. 6. Presveta Evharistija (molitvenik). Kdor je doplačal 80 vinarjev za broširan, oziroma K 1.40 za vezan izvod, prejme še: Trojka. Družba se bo potrudila, da častiti udje prejmejo knjige kolikor mogoče hitro. Letošnje knjige se bodo razposlale po sledečem redu: 1. Krška škofija. 2. Razni kraji. 3. Trzasko-koprška škofija. 4. Lavantinska škofija. 5. Ljubljanska škofija. 6. Goriška nadškofija. Ker je vsled vojske promet na Goriško zelo otežkočen, prosimo vse č. gg. poverjenike goriške nadškofije, katerim je v sedanjih razmerah omogočeno prejemati tovarnega blaga, da nam po dopisnici naznani, po kateri poti in na katero pošto ali železniško postajo naj jim pošljemo družbene knjige. Vsak družbenik naj prejme svoje knjige v tisti župniji, v kateri se je vpisal. Na poznejše izpremembe stanovišča se pri tolikem številu družbenikov ni moglo ozirati. Cenjene gg. poverjenike nujno prosimo, naj z ozirom na sedanje izredne prometne razmere po prejemu aviza pošljejo takoj po knjige na železniško postajo, da ne bo sitnih reklamacij, ki povzročajo Družbi samo zamudo in nepotrebnih stroškov. Vsem č. gg. poverjenikom, ki prejmejo po železnici po več zabojev, uljudno naznanjamo, da se nahaja zapisnik udov vedno v zaboji z najnižjo številko. Vsakemu zavoji so tudi priložene pisovalne pole Družbe sv. Mohorja za prihodnje leto. Stroške, katere so imeli č. gg. poverjeniki za odposlatev denarja in prejem knjig, morajo jim posamezni udje povrniti. One č. gg. poverjenike, ki dobivajo svoje knjige neposredno v družbeni tiskarni, prosimo, naj čimprej pošljejo po nje, da nam zavoji ne zastavljajo prepotrebne prostora. — Družba sv. Mohorja v Celovcu.

* **Pozor, županstva!** Bliza se čas občinskih proračunov. Županstva naj jih pravočasno predložijo okrajnim zastopom, ker bi sicer deželni odbor v slučaju tozadevne zamude (kakor se čita v razglasitvah) razveljavil in razpustil občinski odbor in občini postavil v urad vladnega komisarja. Dalje je še tu intam običajno, da rešujejo občinski odbori kot taki tudi naloge krajevnega ubožnega sveta, čeravno obstoji ta korporacija, in sklepa o proračunih, letnih računih ter se bavi tudi z podporami občinskim ubogim itd. To ni prav in je protizakonito; temveč je to edina skrb ubožnega sveta, ki je za-se korporacija, kakor je to občinski odbor in ima svoj odkazan delokrog. Tudi na to se bo strogo pazilo in v danem slučaju postopalo proti županu, oziroma občini. Torej: pozor županstva!

* **Vinska letina na Sp. Štajerskem.** V ptujskem vinogradiškem okraju je letošnji vinski pridelek izborne kakovosti, toda pridelalo se ga bo manj, kakor v lanskem letu. Iz celjskega okraja se pa poroča, da so vinogradi vsled dolga trajajočega deževnega vremena zelo trpeli. Več kakor polovica grozdja je segnila.

* **Hmelj.** V pretečenem tednu se je spravila večja množina tujega, zlasti štajerskega hmelja na trg v Žatec. Ker po tujem hmelju ni bilo prav nobenega, popraševanja, je bila cena za tuj hmelj le samo na papirju in je znašala za štajerski hmelj 70 do 75 K za 50 kg.

* **Nov pionirski znak.** Za pionirje se uvede nov znak in sicer sidro z gorečo mino ter cesarsko krono na vrhu. Znaki so za častnike iz pozlačene kovine, za moštvo (tudi za častnike, če se nadi na zlatih

našivih) pa iz posrebrene kovine. Znak nosijo vsi oficirji in moštva, ki so izvežbani kot pionirji in sicer oni, ki so prideleni pionirskim oddelkom (vodom), na čepici, vsi drugi pa na levem rokavu vrhnje suknje.

* **Slovensko deklico,** ki je izgubila v vojni očeta, bi vzel slovenski kmet v St. Ilju v Slov. gor. za svojo. Stara bi naj bila 8 do 10 let. Sporočila se naj pošljejo na naše uredništvo.

* **Kaj je s perocidom?** Tajnik Gospodarskega društva v Dutovljah na Krasu (Primorsko) nam piše: V 39. številki od 30. sept. t. l. sem čital podpisani v Vašem listu pod naslovom „St. Ilj v Slovenskih goricah“, dopis, v katerem se pravi, da vsi, ki so škropili s perocidom, obžalujejo, ker imajo suhe vinograde. To prečitavši sem se čudil, pa ne samo jaz, ampak tudi drugi, in to vsled tega, ker tukaj smo uverjeni, da je perocid še boljši kakor galica. Mi ga rabimo že tri leta. Evo dokaz! Tukaj, ravno v našem selu, v Krepljah, ima sedež Gospodarsko društvo, ki ima svojo lastno zalogo blizu železniške postaje Dutovlje-Skopo. To društvo se peča z dobavo kmečkih potrebščin za svoje ude. V letošnji spomlad se je naročilo dva vagona perocida direktno iz tovarniških zalog iz Češkega. Razprodalo se ga je tu po našem okraju po nekaterih občinah v Vipavski dolini in so letos imeli vsi lepe vinograde in so s perocidom zadovoljni in bodo za prihodnje leto naročili še perocida. Vzrokov, zakaj v gori omenjenih krajev perocid ni koristil, ne moremo razvedriti in preiskati. Če le ni bila tvarina, ki so jo rabili, napačno, ali slabo napravljeno blago? Jako rad bi pa doznal za naslov kakega vinogradnika onih krajev, v katerem so rabili perocid brez uspeha. Vprašal bi ga, kje so kupili perocid in kako so pripravljali tekočino za škropljenje. Prihodnjo spomlad bom opisal v Vašem listu lastnosti perocida in kako je treba tekočino pravilno narejati. Za zdaj pa prosim, da blagovolite v Vašem listu posneti iz tega mojega pisanja, da pravi in pravilno napravljeno perocid obvaruje trte pred peronosporo ravno tako kot galica. Da se tudi prepričate, Vam pošljem na oglede par trte, ki so bile škropljene s samim perocidom in sicer pod naslovom: blago brez veljave. Z najodličnejšim spoštovanjem se bilježim v Krepljah na Krasu, Primorsko, pošta Dutovlje, Antoni Tavčar, tajnik Gospodarskega društva.

* **Prehodi in brodišča čez Savo na črti Trbovlje-Jesenice.** Od dne 15. oktobra 1915 naprej smejo rabiti le naslednji prehodi in brodovi čez Savo na črti Trbovlje-Jesenice (na Dolenjskem) za promet s Kranjskega na Štajersko, oziroma Hrvaško in v nasprotni smeri: Cestni most Trbovlje-Skofjariza (posestnik e. kr. stavbni nadsvetnik Kirchschlager); brod Hrastnik-Sava (posestnik A. Urbajs); most na deželni cesti Radeče-Zidanmost (posestnik Kranjska dežela); brod Hotomež-Loka (posestnik J. Simončič v Brodu); cestni most Radna-Sevnica (posestnik baron Tusch v Boštanju); brod Krško-Rajhenburg (posestnik Ivan Flis v Rajhenburgu); most na deželni cesti Krško-Videm (posestnik dežela Kranjska); brod z Mrtvic in Skopje na Češevce na Štajerskem (posestniki v Mrtvicah in Bregah); most na deželni cesti Čatež-Brežice (posestnik dežela Štajerska); brod Čatež-Mostec (posestnik občina Mostec); brod Jesenice-Ključ na Hrvaškem (posestnik Ivan Semenič v Jesenicah). — Prekoračenje Save na omenjeni črti na drug način, uporaba vseh drugih brodov ali sredstev za prehod, tudi tistih čolnov, ki služijo le zasebni uporabi lastnika, je strogo prepovedano. — Čolni in druga sredstva za prekoračenje, ki ne služijo za obrat gori navedenih brodov, se morajo za čas te naredbe odstraniti od brega Save. — Prestopki se bodo kaznovali od političnih oblastev po cesarskem ukazu z dne 20. aprila 1854, d. z. št. 96.

* **Odlikovanje.** Odlikovan je bil g. Janko Hameršak, e. in kr. praporščak 7. pešpolka, doma iz Bukovec pri Ptuj, zaradi velikega junaštva na severnem bojišču s srebrno kolajno I. razreda. Vrlemu Slovence-junaku čestitamo!

* **Stoletni starček** — na bojišču. Štabni zdravnik dr. Hertwig je slavil te dni svoj 81. rojstni dan v strelskem jarku.

* **Tržne cene v Gradcu.** Debeli voli 272 do 288 K, srednje debeli 252 do 264 K, suhi 232 do 248 K; debele krave 244 do 276 K, srednje debele 180 do 240 K, suhe 148 do 176 K; biki 228 do 288 K, mlacha živina 208 do 264 K; teleta 220 do 340 K, izjemoma 344 do 350 K; mlade svinje 470 do 480 K, lebele svinje 450 do 460 K, srednje debele 430 do 440 K, mesne svinje 460 do 464 K; ovce 260 do 280 K. (Pri gov. živini veljajo cene za 100 kg žive teže, pri teletih, svinjah in ovcah za 100 kg mrtve teže.) Seno 100 kg: sladko 11 do 12.— K, kisló 10 do 11.— K, slama 8 do 9.— K; pšenica 41.50, rž 33.50, ječmen 30.80, koruza 35, proso 50 K, oves 27.30 K, ajda 50 K, fižol 96 do 120 K, grašica 100 do 160 K, leča 120 K, proseno pšeno 130 do 146 K, pšenični zdrob 76 K, koruzni zdrob 82 do 110 K, ržena moka 47 K, pšenična moka št. 0 76 do 80 K, št. 4 65 do 70 K, št. 6 (črna) 47 do 58 K (100 kg). Jajca komad 14 do 15 v, krompir 16 do 18 v 1 kg, mleko 28 do 34 v liter. — Cena živini zopet poskočila.

* **Cene za živino na Koroškem.** Koroška vnovčevalnica za živino je za nakup na Koroškem od 1. oktobra dalje določila naslednje cene: Klavni voli Ia K 2.40, klavni voli 2. vrste in vprežni voli K 2.10 do K 2.36, klavne telice Ia K 2 do K 2.10, druge vrste K 1.80 do K 2, klavne in pitane krave Ia K 1.90 do K 2.10, druge vrste K 1.50 do K 1.90. Mala živina: klavna teleta za 1 kg žive teže K 2 do K 2.36, za-

klana in iztrebljena (mrzla tehtana) K 2.80 do K 3.30, mesni prašiči živi K 3.40 do K 4, iztrebljeni (mrzli tehtani) K 4.80 bis K 5.30, klavne ovce K 1.20 do K 1.36. Te cene veljajo splošno (ne samo za vnovčevalnico) ter se prestopki kaznujejo.

Dovoljene cene za živino. Kakor izvemo, imajo c. kr. sodišča nalog, da ne kaznujejo zaradi navijanja cen, ako stane: volji, debeli, 100 kg žive teže 220—250 K, volji, srednje debeli, 200—220 K, volji, suhi, 170—200 K, krave, debele, 180—200 K, krave, srednje debele, 120—160 K, krave, suhe, 90—110 K, biki 150—220 K, teleta pod 50 kg žive teže za 100 kg 160—200 K, teleta nad 50 kg žive teže na 100 kg 200—220 K, mesne svinje na 100 kg 250—300 K, mastne svinje na 100 kg 300—350 K, ovce na 100 kg 140—200 K.

*** Uporaba divjega kostanja in želoda.** C. kr. štajersko namestništvo razglasa: Ker je divji kostanj in želod važno načemestilo za živinsko klajo, naj prebivalstvo skrbi, da se bo divji kostanj in želod prav pridno nabiral, posušil in shranjeval na zdravem prostoru, da ne spleni. Nabrani divji kostanj in želod se naj pošlje v vrečah na urad za krmila štajerskega namestništva.

*** Najvišje cene za drobovino zaklane živali.** Štajersko namestništvo uradno razglasa, da so najvišje cene za drobovino zaklane živali določene sledeče: za želodec in pljuča kilogram po 1 K; kravje vime kuhano kilogram po K 2.10, nekuhan 1.30 K; gobec kilogram K 1.50 do K 1.80, srce kilogram 1 K 40 v do 1 K 60 v, možgani goveje živine kilogram 4 K, svinjska pljuča kilogram 3 K in 4 K.

Cena za ajdo. Kot prevzemna c. a. za ajdo se je določila 28 K za 100 kg netto, postavljeno na bližnjo železniško postajo. Glasom cesarske naredbe z dne 21. junija 1915 je tudi ajda zasežena v prid države in se sme prodajati samo zavodu za promet z žitom, ki jo nakupuje potom svojih določenih komisijonarjev.

Določitev cen svinjski masti. C. kr. korespondenčni urad poroča: Dne 5. t. m. je zborovala v vojnem ministrstvu konferenca, ki so se je bili udeležili zastopniki obeh vlad. Sklenili so, da se bodo cene prešičje masti in slanini določile enotno v Avstriji in na Ogrskem.

*** Izvoz perutnine in jaje iz Hrvaške ustavljen.** Vlada kraljevine Hrvaške in Slavonije je prepovedala izvažati iz omenjenih dežel perutnino in jajca.

*** Obsojeni sleparski vojaški dobavitelji.** Vojaški dobavitelj žid Evgen Kupfer v Debrečinu na Ogrskem je zalagal armado s kruhom. Ker je bila rženi moki tudi pridana pokvarjena moka iz fižola in krompirja, je vsled zavzivanja zdravju škodljivega kruha zbolelo več vojaških oseb. Vojaško sodišče je prisodilo sleparskemu vojaškemu dobavitelju štiri leta težke ječe in ga vrhutega še obsodilo na denarno globo 4000 K. Vojaška dobavitelja žida Jeremija Engel in Izidorja Halterja je pa obsodilo vojaško sodišče vsakega na eno leto težke ječe in na denarno globo po 2000 K, ker sta zalagala armado s pokvarjenim senom.

*** Kaznovani Inkarji.** Nemški listi poročajo, da je okrajno sodišče v Ptujju obsodilo 9 lukarjev radi navijanja cen na zapor od 1—6 dni in zraven še na denarne kazni do 200 K. Pri ptujskem okrajnem sodišču je v zadnjem času veliko tožb zaradi navijanja cen.

*** Radi navijanja cen pri galici.** Ker je prodajalka ptujskega župana Orniga navijala cene pri prodaji galice, jo je okrajno sodišče v Ptujju obsodilo na 50 K globe.

*** Mestni zastop ptujski je izvolil „Štajerčevega“ urednika Linhartta za svojega zastopnika v draginjskih zadevah.** Studirati mora, kaj je draginja, in kako jo odpraviti. Mestni zastop je sklenil, da bo naprosil c. kr. okrajno glavarstvo, naj gotova živila rekvirira po okraju za Ptujčane. Po našem prepričanju c. kr. okrajno glavarstvo tega ne bo storilo, ker je rekviriranje pol. oblasti natanko po ces. ukazih omejeno in se ne more vršiti samo na željo kakega zastopa. Nadalje je sklenil mestni zastop, naprositi etapno poveljstvo, da zabrani izvoz masti, olja, mastnih svinj, mleka, jaje, sira, masla, divjačine in lesa. Opmnimmo, da še dosedaj ni zabranjen izvoz, torej se ti predmeti lahko prodajajo v Maribor, na Pragersko ali drugam.

Prodaja sočivja (fižola, graha, leče). Poroča se nam: Razven komisijonarjev žitnega zavoda ni nihče upravičen kupovati fižola od kmetovalcev, tudi vojaštvo ne, in kdor bi prodajal fižol komu drugemu kot komisijonarjem žitnega zavoda, se glasom zakona kaznuje z zaporom od 1 mesca do 1 leta in z globo do 20.000 K. Prevzemne cene, po katerih kupuje žitni zavod, so sledeče: za grah ali lečo 55 K, za fižol vseh vrst, ki je namenjen za človeško hrano, 40 K, za fižol in bob za krmo 30 K za 100 kg netto, postavljeno na bližnjo železniško postajo. Žitni zavod oddaja za enkrat še ves nakupljeni fižol vojaškemu erarju, ki ga prevzame v vrečah po 70 kg netto. Ko se zadosti vojaškim potrebam, se prične oddaja fižola okrajnim aprovizacijskim odsekom za preskrbo civilnega prebivalstva.

*** Ne kupujte orodja iz bakra, medenine itd.** Uradno se razglasa: Kljub določbi ministrske naredbe, da se bo moralo dne 30. nov. t. l. izročiti vse orodje iz bakra, medenine, tombaka itd., ki se nahaja v prodajalnah, v gostilnah, v zasebni rabi itd., državi, se še dogajajo slučaj, da se tako orodje pro-

daja, oziroma kupuje. Resno se svari pred takim dejanjem, kajti na tozadevne prestopke je določena denarna globa do 5000 K in kazen zavora do šestih mesecev.

*** Živinjske kužne bolezni na Sp. Štajerskem.** V pretečenem tednu so bile na Spodnjem Štajerskem sledeče kužne bolezni: v občinah Sv. Peter v Sav. dolini in Sv. Peter pod Sv. Gorami kuga na gobcu in parkljih; v občinah Senena, Dolgoše, Sv. Marjeta ob Pesnici, Orehovavas, Patrinje, Pobrežje, Gornja Voličina, Spodnja Voličina, Zrkovci, Sv. Miklavž, Rogatec in mestu Mariboru konjske garje. Pasja steklina v Višnjivasi, Svinjska kuga v Studenčih, Lajteršpergu, pri Sv. Lovrencu, v Brežicah in na Bizeljskem. Svinjski peseči ogenj v občinah Ormož, Sv. Lovrenc na Dravskem polju, Slovenjvas in Vurberg.

*** Ponarejeni stokronski bankovci.** V raznih večjih avstrijskih mestih krožijo v prometu ponarejeni stokronski bankovci. Papir ponarejenih stokronskih bankovcev je tako lahek in cunjast, da se jih na prvi hip prav lahko razločuje od pristnih. Že tudi v Gradcu krožijo ponarejeni stokronski bankovci. Torej pozor!

*** Usnje iz človeške kože.** Pariški list „Gazette“ poroča, da izdelujejo pagaški prebivalci afriške naselbine Kamerun usnje iz človeške kože, ki je baje zelo mehko, prožno in trpežno.

*** Ženi je odrezal uho.** Tesarski mojster in občinski odbornik Josip Odak v Novih Miljanovcih na Hrvaškem je prišel pijan domov. Najprej je zapodil otroke iz hiše in potem pretepaval svojo ženo. Ko se mu je zdelo, da jo je že dovolj pretepel, je vzel nož, in je ženi odrezal uho ter ji grozil, da ji odreže še nos ali pa jo do smrti zakolje. Na srečo mu je žena utekla in se tako rešila. Odak je zadnji čes storil še tudi več drugih nasilnosti, tako da so ga zaprli in bo imel prav gotovo dosti časa premišljevanji o svojem početju.

*** General Kusmanek v Irkutsku.** Junaškega branitelja Przemysla, ki je prišel po predaji trkljave v rusko ujetništvo, so spravili Rusi v sibirsko mesto Irkutsk.

*** Živ se je skuhal.** Dne 3. t. m. je imel v donaviških (Gornje-Štajersko) plavžih oženjeni delavec N. Lammer očistiti parni kotel, ki so ga prej izpraznili. Ko je pa Lammer zlezal skozi ozko odprtino pod kotel in dvignil pokrov, ga je nenadoma oblila vreča voda, ki se je še nahajala v kotlu, in se je revež v par trenotkih dobesečno skuhal. Z mrtvega telesa je odpadla koža in mišičevje.

Dopisi.

*** Maribor.** Major našega domačega 26. domobranskega pešpolka Ivan Kisvarlay je bil vnovič odlikovan za svoje junaštvo s „Signum laudis.“ Že mesca maja t. l. je bil odlikovan z redom železne krone in nekaj tednov pozneje z vojaškim zaslužnim križcem z vojnim okrasom.

*** Selnica ob Dravi.** Posestnica Ivana Namestnik je pustila dne 10. t. m. svojega 19 mesecev starega sina Jožeta kratko časa samega v kuhinji. Otrok je šel k banji za pranje perila, padel v njo in utonil.

*** Cinžat.** Kakor se je uradno doznalo, padel je na severnem bojišču kot sanitet v svoji službi posestnik in občinski odbornik Ivan Perše, dne 9. junija 1915. Po ustnem poročilu nekega saniteta, pravil je tukajšnji rojak, da je pri nalaganju nekega ranjenca na voz priletela krogla ter zadela Ivana Perše iz Cinžata ravno v srce. Ker se torej ti dve izjavi, ime, čas, število in datum strinjajo, je gotovo, da počiva ta blagi in vobče čislani mož že v tuji, a tudi od lastne krvi poskropljeni zemlji, ki naj mu bude lahka! Poklican je bil pod orožje dne 15. februarja 1915, dobil je 14dnevni dopust ob času setve, kjer se je obakrat tako težko poslovil od svoje blage žene in treh pridnih, nedorastlih otrok, ki jim boji tem potom izrečeno naše odkritosrčno sožalje!

*** Sv. Lovrenc nad Mariborom.** Dne 10. okt. je umrla tukaj bivačica Marija, Govedič, notarjeva vdova, v starosti 9½ let.

*** Hoče.** V nedeljo, dne 17. oktobra t. l., bo slovesnost „zmage zlatega klasa“ v prostorih g. Vodenika s primernim govorom, petjem in deklamacijjo. Pridite v prav obilnem številu! Začetek popoldne po večernicah.

*** Ptuj.** Pred tukajšnjim okrajnim sodiščem se je zagovarjala tvrdka C. Schwab iz Ptujja zaradi navijanja cen pri prodaji žvepla in očetne kisline. Obsojena je bila na 800 K denarne globe.

*** Ptuj.** Pred tukajšnjim okrajnim sodiščem se je zagovarjala 57letna trgovka Gabrijela Selinšek iz Ptujja zaradi navijanja cen. Bakreno galico, katero je mesca maja t. l. kupila, po 57 K in po 120 K za meterski stot. je prodajala nekoliko pozneje kilogram po K 3.20. Obsojena je bila na teden dni zavora in v denarno globo 1000 K.

*** Ptuj.** Pionir Andrej Pesticšek je našel košarico z živili, v kateri je bilo pa še tudi 785 kron denarja v gotovini. Najdene reči je izročil takoj pristojni oblasti.

*** Sv. Tomaž pri Ormožu.** Bilo je zadnje dni mesca septembra. Jesen je tu, zima se bliža. Pfič selivke lete trumoma na jug, iskat toplejših in menda tudi srečnejših krajev. Tudi naš priljubljeni kaplan, č. g. France Močnik, so se poslovili od nas in se podali proti jugu v svoj novi delokrog. Po 12let-

nem požrtvovalnem delovanju pri Sv. Tomažu jih je poklicala božja previdnost za župnika na župnijo Sv. Stefana ob Zusmu. Pred odhodom so povabili odlične može župnije kot zastopnike župnije in občin, na mali sestanek, da se še enkrat od nas poslovijo. Pri tem slovesu smo se spomnili tudi onih naših dragih vojakov, ki tam ob bistri Soči odbijajo ljute napake izdajalskih Lahov ter smo nabrali za nje 17 K 35 v. Novemu vlč. g. župniku pa želimo na župniji Sv. Stefana mnogo sreče in blagoslova ter kličemo po pri slovesu izrečenih besedah: Stopinjo vsako Vaših nog, naj večni blagoslovi Bog!

*** Dramlje.** Ubila sta se dva starčka. 82 let stari oče Blaža Jesenek je padel s kozolca, Jurij Hrovat pa z jablane. — Lepe dni po kvaternem tednu se je izvrstno dalo spravljati pridelke in sejati. Isti čas pa je mraz ajdo pomoril. — Prejšnji teden smo imeli povodenj.

*** Prevorje pri Pilštanju.** Dne 4. oktobra t. l. je umrl v bolnišnici na Ogrskem vsled na bojišču zadobljenih ran Jakob Gubenšek iz Prevorja. Slovenskemu junaku bodi zemljica lahka!

*** Celje.** V celjskem okraju kroži v prometu veliko število ponarejenih petkronskih novcev. Ponarejeni goveci so tako temne barve, da se jih na prvi hip razločuje od pristnih, kajti napravljeni so iz razne kovinske zmesi in so tudi mnogo lažji. Torej le previdnost!

*** Laško.** Dne 10. t. m. zjutraj so našli v bližini vasi Slivno pri Laškem ležati mrtvega na tleh v-pokojenega bosansko-hercegovinskega višjega državnega pravdnika G. Kotnauerja, doma iz Laškega, kjer je živel v pokoju. Imel je navado, podati se vsak dan po obedu s svojim psičkom na sprehod v dolino Rečico pri Laškem. Ko je prišel omenjenega dne njegov pes-sam brez gospodarja domu, so slutili njegovi svoji, da se mu je nekaj pripetilo in so ga šli iskati. Na lice mesta poklicana sodniška komisija je dognala, da je zadela Kotnauerja srčna kap, toda — manjkala mu je žepna ura in ves denar.

*** Kozjak pri Dobrni.** Kmetom ira Kozjaku je neznan zver, ki se je klatila v tej okolici, raztrgala v kratkem času 28 ovac. Ljudje so že bili zelo obupni, ker se lovcem ni posrečilo dobiti drznega škodljivca. Pretečeni pondeljki so ga pa zasačili v hlevu nekega posestnika, v katerem je trgal ovce. Bil je to velik ovčarski pes posestnika Tomaca. Drznega roparja so v hlevu takoj ubili.

*** Gomilica pri Arvežu.** Dne 10. t. m. se je na našem hribovju prav razločno slišalo gromenje topov z italijanskega bojišča. Skozi cele tri ure se je vsak posamezni strel prav dobro slišal.

Zadnja poročila došla v četrtek, 14. okt.

Boji na Srbskem

Dne 12. oktobra.

Avstrijsko uradno poročilo:

Južno od Save in Donave in ob spodnji Drini napadamo na celi fronti. C. in kr. čete, ki prodirajo preko Belgrada, so pri zavzetju izhodno od mesta in Lavdonove utrdbe ležečega hriba Lipar zajele 3 tope in 1 žaromet. Vse višine v Belgrajski okolici, ki obvladujejo s topovi prehode čez reko, so v zavezniških rokah. Nemci so zavzeli Smederovo in se potisnili sovražnika do Požarevca. Ob hercegovinski in črnogorski meji smo se na več mestih spopadli s črnogorskimi oddelki.

Dne 13. oktobra.

Avstrijsko uradno poročilo:

Naši napadi napredujejo povsod kljub najskrajnejšemu sovražnemu odporu. Ob spodnjem toku reke Drine so zapodile naše čete Srbe iz več jarkov. Južno od Belgrada smo iztrgali Srbom nekaj postojank, katere so srdito branili. — Srbski protinapadi so bili izjalovljeni, pri čemur je imel sovražnik velike izgube.

Nemško uradno poročilo:

Odpor Srbov je mogel malo ovirati naše prodiranje.

Južno od Belgrada so bili zavzeti z nasokom vas Zelsnik ter izhodno ležeče višine ob obeh straneh Topčiderske.

Napad na Požarevac napreduje ugodno. Nemške čete so prekoračile cesto Požarevac—Gradišče v smeri proti jugu.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo

Uradno se razglasa:

Dunaj, 13. oktobra.

Rusko bojišče.

Avstrijski in nemški bataljoni so včeraj, dne 12. oktobra, odbili tudi četrti ruski napad pri

Burkanov utob Strypi; sicer pa ni na severnem izhodu nobenih posebnih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Včeraj, dne 12. oktobra, popoldne, so Italijani prav živahno obstreljevali iz težkih in srednjih topov gorsko planoto La fraun. Tudi proti posameznim delom primorske bojne črte je naperila sovražna artilerija živahen ogenj. Poskusi italijanske infanterije, se približati Vršiču in obmostju pri Tolminu, so bili odbiti. Na severo-zahodnem delu Doberdolske gorske planote je prisilil naš artilerijski napad sovražnika, da je moral v polnem begu zapustiti svoja prednja kritja.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Nemško uradno poročilo:

Na celi fronti ugodno napredujemo. Mesto in trdnjavo Smederovo so včeraj zavzele naše čete.

Berolin, 13. oktobra.

Francosko bojišče.

Angleški sunki severno-izhodno od Vermelesa so bili odbiti na lahek način. Izhodno od vasi Souchez so Francozi izgubili zopet nekaj kosov strelskih jarkov, v katerih so se dne 11. oktobra še mogli držati.

V Šampanji se je izjalovil včeraj, dne 12. oktobra, francoski napad južno od Tahura. Na istem mestu danes zjutraj, dne 13. oktobra, ponovljeni francoski napad se je popolnoma izjalovil.

V Vogezih so izgubili Francozi na zahodnem obronku gorovja Schratzmännle del svoje postojanke.

Severoizhodno bojišče.

Armadna skupina general-feldmaršala pl. Hindenburga. Zahodno od Dvinska je nemška artilerija izjalovila ruski napad. Ruski poskusi, polastiti se jezera Miadziol, so se izjalovili.

Eden nemških zrakoplovov je v pretečeni noči metal uspešno bombe na utrjeno in s četami napolnjeno mesto Dvinsk.

Armadna skupina general-feldmaršala princa Leopolda bavarskega, Nič novega.

Armadna skupina generala pl. Linsingen. Sovražnik je bil pogran iz svojih postojank pri Rudki-Bielsko-Volskaj — kakor tudi čez črto M. H. višine Aleksandrija.

Nemške čete generala grofa Bothmerja so zapodile sovražnika v beg iz več postojank severno-zahodno od Haivoronke in južno-zahodno od Burkonova.

Bolgarija napovedala Srbiji vojsko.

Dunajski list „Neues Wiener Abendblatt“ piše dne 13. oktobra: Včeraj, dne 12. oktobra zvečer, je izročila Bolgarija vojno napoved v Nišu.

Iz Curiha se poroča dne 13. oktobra: Bolgarija je napovedala včeraj, dne 12. oktobra, ob 11. uri zvečer Srbiji vojsko. Bolgarija utemeljuje vojno napoved s tem, ker se Srbija brani odstopiti Bolgariji še celo tiste dele Macedonije, katere je četverosporazum Bolgariji obljubil.

Bolgarija že napadla Srbijo.

Iz Pariza se z dne 13. oktobra uradno poroča: „Agence Havas“ se poroča iz Niša z dne 12. oktobra: Bolgari so nas napadli pri Knjaževcu. (Knjaževac leži ob izhodni srbski meji ob reki Timok, južno od Zaječarja.)

Srbski poslanik v Londonu je prejel iz Niša brzojavko: V noči od ponedeljka na torek so začeli Bolgari napadati v smeri reke Vlazine. Vsi bolgarski napadi so bili odbiti, (Reka Vlazina teče 25 milj južno-izhodno od Niša.)

Pomen sedanje vojske na Balkanu.

Velikega pomena bo, ako dobimo prosto pot skozi Srbijo do Bolgarije in Turčije. S tem bi se nam odprla tudi pot do žita in bombaža in še več tudi do bakra, ki bi ga dobivali iz rudokopov v Afghani in

pri Diarbekira. Turške čete, oborožene z našim orožjem in poveljane od naših častnikov, bodo lahko ogrožale Egipt in Indijo ter tako spravile Anglijo v največjo zadrego. Kajti tudi Anglijo mora prisiliti z orožjem k miru.

Kje so bolgarske čete.

Iz Petrograda se poroča: Na srbsko mejo poslano bolgarske čete so razvrščene ob črti Prahova — Pirot — Niš. Nekaj dni delajo strelske järke in žičnate ovire. Pri Triščuku in ob Pirotu so nagnale srbske mejne straže in zasedle srbsko zemljo. Bolgari dan za dnem napadajo ter postopajo točno po načrtu, iz česar se da sklepati, da ti napadi pripravljajo splošen napad bolgarske armade na Srbe. V Petrogradu so mnenja, da se bo splošen napad izvršil že v par dneh (se je že zgodilo).

Ministri gredo na Francoskem.

Francoski zunanji minister Delkase, ki je liko kriv na sedanji svetovni vojski, je odstopil. Bil je baje proti izkrečevanju čet v Solunu, ker je vsled tega Bolgarija bila prisiljena začeti vojsko in zasedati Macedonijo. Ako bi četverosporazum prej zasedel Macedonijo, bi imel Bolgarijo prevec na vrvi.

Listnica uredništva.

Vsem vojakom-dopisnikom: Ker smo morali v tej številki obširnejše govoriti o novih dogodkih v Srbiji in ker nam vzame inserat za vojno posojilo celo stran, priobčimo Vaša pisma prihodnjic. Le pridno pišite, Vaša pisma ljudje izredno radi čitajo. Rodoljubne pozdrave vsem našim dopisnikom in prijateljem med vojaštvom.

Zemljevid Srbije, zelo dobro pregleden, z obmejnimi avstrijskimi, bolgarskimi, grškimi, albanskimi in črnogorskimi pokrajinami je založil kartografski zavod G. Freytag & Berndt na Dunaju. Zemljevid je velik 70 in 100 cm in stane samo s poštno vred 1 K 60 vin. Naroča se pri: G. Freytag & Berndt, Dunaj, VII., Schottenfeldgasse 62. Priporočamo!

Loterijske številke.

Trst, dne 6. oktobra 1915: 68 61 41 78 73
Dunaj, dne 9. oktobra 1915: 40 78 60 80 90

U 327 15 - 3.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Sevnici je o obtožbi c. kr. državnega pravdnikstva v Celju kakor javnega obtožitelja zoper

Andreja Šibilja,

60 let starega, rojenega in prišojnega v Zabukovje, r. k., posestnika v Metnem vrhu, nekaznov., zavolj prestopka draženja po § 14 ces. ukaza z dne 7. avgusta 1915, štev. 228 drž. zak., v navzočnosti c. kr. v. d. s. sv. (v. p.) dr. Wradatsch kakor obtožitelja prostega obtoženca

Andreja Šibilja,

zasebne udeleženke Karoline Grahek, po danes dognani glavni razpravi po predlogu obtožitelja, da se obtoženca kaznuje, in po predlogu zasebene udeleženke, da se ji prisodi odškodnina 8 K, razsodila tako:

Andrej Šibilja
je kriv,

da je dne 10. septembra 1915 v Sevnici zahteval za pol sežnja mešanih drv 24 K, torej izrabljaje izredne razmere, povzročene z vojnim stanjem, za neobhodno potrebno stvar očitno čezmerno ceno.

Zakrivil je s tem prestopok draženja po § 14 ces. ukaza z dne 7. avgusta 1915, drž. zak. 228, in se obsoja po istem mestu zakona uporabljaje § 261 in § 266 k. z. na denarno globo petdeset (50) kron, odnosno napet (5) dnizapora,

po § 389 k. pr. v povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršila kazni, po § 366 (369) k. pr. r. pa v povračilo preveč plačanega zneska po 8 K Karolini Grahek.

V smislu § 19 cit. ukaza je objaviti sodbo na krivčeve stroške enkrat v „Slovenskem Gospodarju“, in jo javno nabiti v občini Sevnica.

C. kr. okrajna sodnija v Sevnici,
odd. II, dne 29. sept. 1915.

Dr. Fischinger m. p.

Dokler m. p.

Vinogradniki pozor.

najboljše sorte in sicer lanskega nasada (leta 1914) in leta 1915. Dobi se pri meni dveletno in enoletno trje in tudi po najbolj nizki ceni. Trte so la vrste: laški rilček (Wälschriesling), bela in rdeča zlahtnina (Gutedel), beli burgundec, izabela, silvanec, pošip (Mozel), beli ranfol, trunta, traminec, rumeni Muškat, plava kavčina, muškat (Gutedel), črni pesjaner ter mešane sorte. — Na prodaj je tudi več tisoč ukoreninjenih divjakov Rip. Port. — Na prodaj je tudi več tisoč ključev Rip. Portals. — Vse trte so cepljene na podlagi Rip. Portals ter so jako lepo ukoreninjene in popolnoma zaraščene, za kar se jamči. — Kdor si hoče naročiti lepe trte in nasaditi lep vinograd, naj se oglasi pisмено ali ustmeno pri Francu Slodnjaku, trtnar v Rotmanu, pošta Juršinci pri Ptuj (Štajersko). 613

Anton Nudi,

mizarski mojster priporoča svojo bogato zalogo lesenih mrliških rakev po najnižjih cenah. Svojo zalogo ima pri magdalenski cerkvi in starem prostoru v Mariboru Tržaška cesta št. 11. 615

Mail, močni Singer šivalni stroj se po ceni prodaja. Göthestrasse 2, II. nadst. vrata 12, Maribor.

Dva konja, rjave barve srednje lahka z opravo vred, tudi voz vse v dobrem stanu kupi Jos. Vrečko Bizeljsko.

Služba organista v Javorju je oddati. Tisti ki se za to službo hoče potegovati naj se obrne na župni urad Javorje p. Črna Koroška.

Preda se radi boleznij krasno po sestvo v zdravem planinskem kraju. Od cerkve oddaljeno 3 min. od kolodvora 10 minut Zelo primeren za kakega pensionista. Več pote uprava tega lista.

Sretna vestna gospodinja ozir. kuharica abstinentnja srednje starosti, vsakega dela vajena, želi službe na lako manjše gospodarstvo v župnišču. Nastopi ta ozi ali med časom do novega leta. Naslov pove upravnistvo. 623

Dobro izurjen prodajalec in prodajalka

manufakturne stroke se pod ugodnimi pogoji takoj sprejme pri Jos. Uaga Maribor. 625

Kupim takoj hišo s malim posestvom, gozdom, travnikom, nivo ali sadonosnikom ležeče v bližini katerega mesta ali trga ali blizu železniške postaje na Spodnjem ali Srednjem Štajerskem. Kupnina se plača takoj. Pisemne ponudbe pod R. A. 1915 na upravnistvo lista.

Kupim

surovo maslo, spres (vir), kuhano maslo, jajca, vsako močnjino, po dnevni ceni. Pošilja ter po povzetju na: Molkerei Zwitter Beljak.

Dobra špecerijka in vinska trgovina se zaradi boleznij takoj in poceni poda ali da v njem. Ponudbe pod „1100 G“ na upravnistvo lista. 627

„D. etne cepljene trte prodaja po 10 vin. komad Anton Slodnjak t. nar. pošta: Juršinci pri Ptuj.“

Kupim lepo hišico do pet sob, kuhinjo, shrambo, klet itd. ob železnici v spodnjestajerskem mestu, vrgu ali v bližini z vrtom, sadovnjakom in nekaj druge zemlje. Ponudbe na: „M. Bogin, Ljutomer post. rest. št. 596.“

Cerkveno predstojništvo v Laporju kupi še dobro ohranjen in mnil in tudi novejši muzikal je. 602

Učenke in volonterke za trgovino, deklino iz boljših hiš, z dobrimi spričevsi ter večdo slov. in nemškega jezika sprejme takoj trgovci Ferdinad Hezog v Ljutomeru Štajersko. 608

„Moče: Na prodaj sta dve lepi molzini in dve breji kravi in mlad pitav vol. Kdor želi kupiti naj se oglasi pri Karolu Novak, post. nika v Spod. Hoči 70.“ 605

Namizna jabolka od 5 kg. naprej po 20 do 60 kg razpošlje po povzetju A. Oset p. Gustanj Koroško. Razpošilja se tudi jabolčnik, suhe češnje in vino ter nova ad avilna kislila voda Silva vrele. 607

Zeje in krompir kupuje Janez Pusch, Maribor Koroška cesta št. 20. 608

„Solzna Avstrija“

„Zapet tri nove krasne pesmi: „Mat pri mirajočem detetu“, „Na grobu prijatelja“, „Zadnjič smo p. eevali“. Kdor mi pošle v kuvertu za 5 vinarjev novih neporabljenih poštah znamk in pa svoj na ančen naslov, pošljem mu takoj te pesmi. Tudi prejšnjih 7 pesmi, ki so bile navedene v prejšnjih listih, je še za 80 vin na razplago. Kdor pa hoče imeti vseh deset pesmi, naj mi pošle za 1 Krono in 10 vin. znamk. Naročuje se pri izdajatelju M. t. Belec pri S. Bolfanku v Slov. goricah via Ptuj, Štajersko. 61.

Zahtevajte

gratis in franko moj glavni cenik z 4000 slikami ur, zlatnine in srebrnine, godbenih, je-klenih, usnjatih, gospodarskih in toaletnih predmetov, orožja etc. Prva tovarna ur Hans Konrad, c. kr. dvorni dobavitelj v Mostu (Brux) št. 800 (Češko). Nikelnaste Roškopf-ure K 8-90, 4-20, 5-—, srebrne ure K 8-40, niklaste budilke K 2-90, dvojne budilke s zvonom 4 K. — Pošilja po povzetju. Noben risiko. — Zamenjava dovoljena ali denar nazaj. I-84.

Zeje (glave) kupuje M. Berdaja Maribor Seicentr. 578

Zabele kupi Haberjev naslednik v Račah na postaji. 531

Pridnega učenca sprejme takoj Anton Bregant, kovač Pobrež p. Maribor. 582

40 meterkih centov

oglia

kupi takoj Jožak tovarna za stroje k Mariboru (Melje). 556

Zeljinate glave!

5000-8000 kilogramov kupi Ivan Sirk, trgovec Maribor, Glavni trg (zaraven rotovža) 563

Kupim lepo ceno predvijo po visoki ceni. Uzorice sprejemem po 5 kg paket po pošti samo franko. Flori an Kučanda št. Jurij ob juž. železnici. 587

Suhe gobe, fižel, vinski kamen ter sploh vse deželne pridelke, kakor tudi vrste vreče kupi veletrgovina Anton Kolenc, Celje Graška cesta št. 22. 450

! KAVA !

50% cenejša:

Amerikanska štedilna kava, velearomatizirana, izdatna in štedilna. 5 kg poskusna vreča 12 K franko po povzetju. Pol kilograma veleprima najfinjši čaj K 2-40 oddaja A. Sapira, ekspozit kave in čaja Tiszabogdan 496. Ogrsko. 28

Volno

ovčjo oprano in neoprono kupim vsako množina po najvišji ceni proti takojšnjemu plačilu, ter plačam vožnjo sam. Večjo množino pošljem potnika osebno prevzeti.

Veletrg. R. Stermecki Celje št. 17 Štajersko. 508

500 kron!

Vam plačam, ako Vaša kurja očesa, bradavice, obtiščanoli v treh dneh brez bolečin ne izginejo s korenino vred Rla balzomom. Lonček z garancijskim piamom 1 K, 3 lončki 2-50, 6 lončkov 4-50 Kemény, Košice (Kassa) I Postfach 12, Ogrsko. 492

Išče se dekle od 16 do 17 let stara poštenih starijev, katera bi tudi se privadila kuhati ako ima veselje. Več se izve pri J. Traun, Ptujška gora. 609

Kupujem mošt, slivoko in sode. Ponudbe pod „mošt“ na upravnistvo Slov. Gospodarja. (Junker-Maribor) št. 612

100l domače pijače

osvežujoče, slastne in zejo gaseče si lahko vsakdo sam napravi z majhnimi stroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, muškati hrušovec, poprovi metovec, pomarančevce, prvenčevce, višnjevece. Neuspeh izključen. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča namesto ruma in žganja. Sestavine z natančnim navodilom stanejo K 4-50 franko po povzetju. Na pet takih porcij dam eno zastoj. Za ekonomije, tvornice, večja gospodarstva, delavnice itd., neprecenljive vrednosti, ker to delavca sveži in ne opljani in njegova delazmožnost nič ne trpi. 551

Jan. Grollich, Engel-Drogerie Brno 637, Moravsko.

Podpisujte

**tretje davka prosto 5 $\frac{1}{2}$ % avstrijsko vojno posojilo, ki
zapade dne 1. oktobra 1930.**

RAZGLAS.

Po cesarskem ukazu od 4. avgusta 1914. l., drž. zak. št. 202, o izvršitvi kreditnih operacij v svrhu plačila stroškov za izvanredne vojaške priprave povodom vojskih homatij se izda davka prosto 5 $\frac{1}{2}$ % vojno posojilo. Skupni iznos posojila se bo določil na podlagi vspeha, katerega bo imela javna subskripcija.

Vrednostni papirji vojnega posojila se glasé na imetnika in so izdani v kosih po 100, 200, 1000, 2000 in 10.000 K ter v kosih, ki stvarjajo večkratnik od 10.000 K. Datirani so kosi dne 1. oktobra 1915. l., imajo na sebi posnimek podpisa c. kr. finančnega ministra, in so protipodpisani od predsednika in od enega člana kontrolne komisije državnih dolgov v državnem zboru. Izdani so v nemškem jeziku; bistveni obseg teksta pa je pridodan tudi v deželni jezik. Državna uprava bo vrnila vojno posojilo dne 1. oktobra 1930. l. C. kr. državna uprava pa si pridržuje pravico, da sme vrniti posojilo tudi pred 1. dnem oktobra 1930. l. bodisi v celoti ali deloma. Prejšnja povrnitev pa je mogoča samo na podlagi predločene najmanj trimesečne odpovedi. Ta odpoved se bo razglasila v uradni «Wiener Zeitung».

Vojno posojilo se obrestuje s 5 $\frac{1}{2}$ % na leto in sicer v polletnih obrokih 1. dan januarja in 1. dan julija vsakega leta po dospelosti. Titri imajo po 31 kuponov, kojih sta prvi dne 1. januarja 1916. l. in poslednji dne 1. oktobra 1930. l. dospévajoča četrtletna, med tem ko je drugih 29, ki se dne 1. januarja in dne 1. julija dotakajo, polletnih. Plačilo obresti in vračilo vojnega posojila se vrši brez vsakega davčnega, pristojbinskega ali katerega drugega odbitka proti temu, da se dospeli obrestni kuponi oziroma zajemni papirji oddajo c. kr. blagajni državnih dolgov na Dunaju.

Tirjatve iz vojnega posojila radi zastare ugašajo, kar se tiče glavnice, v 30. letih in kar se tiče obresti, v 6. letih od dospelostnega roka.

Razpečevanje 5 $\frac{1}{2}$ % vojnega posojila ni podvrženo prometnemu davku od efektov.

Na Dunaju, dne 5. oktobra 1915.

C. kr. finančni minister.

Z ozirom na predstoječi razglas Njegove prevzvišenosti gospoda c. kr. finančnega ministra se razglasuje sledeče:

Vabilo na subskripcijo.

**Podpisovanje na to posojilo se začne 7. dan
oktobra 1915. l. in se zaključi v soboto dne 6. no-
vembra 1915. l. ob 12. uri opoldne.**

Podpisovanje na to posojilo se začne 7. dan oktobra 1915. l. in se zaključi v soboto dne 6. novembra 1915. l. ob 12. uri opoldne.

Podpiše se lahko na sledečih mestih: Pri c. kr. poštohraniščnem uradu na Dunaju in pri njegovih nabiralnicah (a. kr. poštinih uradih), pri vseh državnih kasah in davčnih uradih, pri avstro-ogrski ban-ki, glavnem zavodu na Dunaju in pri njenih podružnicah v Avstriji, v Bosni in v Hercegovini, dalje pri: Anglo-Oesterr. Bank, Dunaj; Wiener Bank-Verein, Dunaj; K. k. priv. Allgem. Oesterr. Boden-Kredit-Anstalt, Dunaj; K. k. priv. Oesterr. Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe, Dunaj; Allgemeine Depositenbank, Dunaj; Nieder-Oesterr. Eskomptegesellschaft, Dunaj; K. k. priv. Oesterr. Länderbank, Dunaj; K. k. priv. Bank und Wechselstuben-Aktien-Gesellschaft „Merkur“, Dunaj; Bankhaus S. M. v. Rothschild, Dunaj; Unionbank, Dunaj; K. k. priv. Allgem. Verkehrsbank, Dunaj; Jandranska banka, Trst; Banca Commerciale Triestina, Trst; Bank für Ober-Oesterreich und Salzburg, Linz; Bank für Tirol und Vorarlberg, Innsbruck; Bielitz-Bialaer Eskompte- und Wechsel-Bank, Bielitz; Böhmisches Eskompte-Bank, Praha; Böhmisches Industrial-Bank, Praha; K. k. priv. Böhmisches Union-Bank, Praha; Galizische Bank für Handel und Industrie, Krakow; Industriebank für das Königreich Galizien und Lodomerien samt dem Großherzogtum Krakow; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana; Landesbank des Königreiches Böhmen, Praha; Landesbank des Königreiches Galizien etc.; Landwirtschaftliche Creditbank für Böhmen, Praha; K. k. priv. Mährische Eskompte-Bank, Brünn; Mährisch-Osterr. Handels- und Gewerbe-Bank, Mähr.-Osterr.; Oesterr. Industrie- und Handels-Bank, Dunaj; K. k. priv. Steiermärkische Eskompte-Bank, Graz; Ustredni banka českých spořitelén, Praha; Wiener Lombard- und Eskompte-Bank, Dunaj; Zentralbank der Deutschen Sparkassen,

Prag; Zivnostenska banka, Praha in pri tuzemskih podružnicah teh bančnih zavodov v poslovnih urah, ki so v teh zavodih vpeljane.

Podpisovanja se morejo povrh tega vršiti tudi s pomočjo drugih bank, hranilnic, zavarovalnih zavodov in privatnih bankirjev.

Za podpisovanje veljajo naslednji pogoji:

1. Podpisovalna cena iznaša 93,60% dodavši 5% obresti od kosa za čas od 1. oktobra 1915. l. do dneva plačila.

2. Podpisovanje se vrši na temelju prijavnega obrazca, ki se dobi brezplačno pri navedenih zavodih. Podpiše se lahko tudi pismeno, ne da bi se rabil zglasilni obrazec, in sicer v tej-le obliki: „Na podlagi razglašenih prijavnih pogojev se naročam na Nom. K. %nega tretjega avst. vojnega posojila ter se zavezujem glede sprejetja in plačila v smislu dodelitve. Obenem plačam K.“ Vsakemu znamenovališču je z dovoljenjem finančnega ministra pridržano, določiti visokost vsake posamezne dodelitve.

3. Dodelitev se bo naznanila čim prej po zaključenju subskripcije ter se bo ob enem podpisnik o tem obvestil.

4. Nakupni iznos se vplača pri naročbah do 200 K takoj pri podpisu s celim zneskom. Pri naročbah čez 200 K se plača pri zglasitvi 10% nominalne vrednosti, dne 6. decembra 1915. l. in dne 5. januarja 1916. l. po 20%, dne 5. februarja 1916. l. 25% in dne 6. marca 1916. l. ostanek protivrednosti.

5. Zglasitve na gotove oddelke se zamore samo toliko upoštevati, kolikor smatra znamenovališče za dopustno.

6. Oddaja se vrši ravnotam, kjer se je podpisalo.

7. Do izgotovljenja definitivnih kosov se izroči-jo podpisnikom začasnice (Interimscheine), katere se bodo o svojem času zamenile z definitivnimi kosi, ne da bi se računila pristojbina za zamenjo. Za izvršitev

subskripcij pri c. kr. poštohraniščnem uradu na Dunaju in pri c. kr. poštinih uradih veljajo določila, ki jih posebej razglasi poštohraniščni urad.

Avstro-ogrška banka in blagajnica za vojna posojila (Kriegsdarlehenkasse) dajejo proti temu, da se polože zadolžnice, oziroma začasnice vojnega zajma kakor ročna zastava, posojila po obrestni meri, ki je za ½ odstotka nižana, t. j. po vsakokratni oficijalni obrestni meri za eskompte. Ugodna obrestna mera ostane v veljavi, dokler traja sedanjí privilegij avstro-ogrške banke, t. j. do dne 31. decembra 1917.

Omenjena dva zavoda delita po vsakokratni oficijalni obrestni meri za eskompte posojila tudi na druge vrednostne papirje, na katere dajejo posojila, ako je iznos, ki se ima dvigniti, dokazno namenjen za plačilo izneska, ki je bil subskribiran na podlagi tega vabila.

Za prolongirana taka posojila se istotako podeljuje ugodnost nižane obrestne mere, in sicer do dne 31. decembra 1917. Ako se zahteva, se podeli za posojila, katere se jemljejo v dobi gori omenjenih plačilnih rokov dokazno za plačilo subskribirane svote, mesto vsakokratne eskomptne obrestne mere stalna obrestna mera 5% za leto do dne 31. decembra 1917.

Za poravnanje posojil, katere so bila dokazno vzeta v dobi gori omenjenih plačilnih rokov pri katerikoli kreditnem zavodu (pri banki, hranilnici, posojilnici itd.) v svrhu subskripcije na ta vojni zajem, daje avstro-ogrška banka in blagajnica za vojna posojila nova posojila po stalni obrestni meri do dne 31. decembra 1917.

Blagajnica za vojna posojila je pooblaščená, da sme na temelju § 6, točka 3 cesarskega ukaza od 19. septembra 1914, drž. zak. št. 248, z ozirom na gospodarstvena načela, ki so popisana v omenjenem cesarskem ukazu, podeliti posojila tudi proti zastavi hipotekarnih terjatev, ki nudijo postavno varnost. (§ 1374 drž. zak.).

Na Dunaju, mesca oktobra 1915.

8

Varujte se**ponaredb!**

ki niso „FLORIAN“ in zdravju
ne koristijo!

Kdor živa,
Zabi težav;
Danes vesel je,
Jutri bo zdrav!

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Ako naročite

in te nemudoma storite,

- 1 srečko avstrijskega Rudolfskega križa
- 1 srečko ogrskega Rudolfskega križa
- 1 srečko budimpeštanske bazilike
- 1 dobitni list 3%, zemelj. srečk iz l. 1880
- 1 dobitni list 4%, ogrske hip. srečk iz l. 1884

Mesečni obrok
za vseh pet
srečk ozir.
dobitnih listov
samo 5 kron

12 žrebcev vsako leto, glavni dobitki 630.000 K

dobite igralno pravico do dobitkov ene turške
srečke v znesku do

4000 frankov popolnoma zastoni.

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno

— Srečkovno zastopstvo 15, Ljubljana. —

Pozor kmetovalci!

Kupujem volno, vinski kamen, vo-
sek in suhe gobe.

Ivan Ravnikaar, Celje,
veletrgovina.

Zdole pri Vidmu (Spod. Štajersko).

Dobro, pristno, rdeče in belo vino se še kupi. Daljina pojasni-
la se dobe pri Iv. Černoga, trgovca. Zdole, osebno ali po
pismeno.

Občinski tajnik

28letno prakso, v pisavi in govoru zmožen slovenskega in
nemškega jezika, vojaštine prost, želi svoje službo spreminiti.
Zmožen je tudi za več občin uradovati. Naslov se izve pri
pravniki „Slov. Gospodarja“ pod „Občinski tajnik št. 591.“

Razglas.

Posrečile se mi je nakupiti veliko množino
raznega najboljšega blaga izvanredno ugodno, vsled
česar zamerom postreči vsakemu s vsem in sicer
po najnižjih cenah.

Imam prav lepe sešite obleke za dečke in dekli-
ce. Jako okusni so strikani in veliki suknjeni, svil-
nati in kašmirasti ter fini črni robci.

Barhent je vsake vrste in istotako civilnih ter
zamet. Izgotovljene pelerine so v raznih velikostih.
Blago za ženske jakne, bluze in obleke sploh je
najfinejše.

Belo blago je nad vse trpežno ter porabno za
perilo in posteljno opravo; platno je v vseh vrstah.
Koci za konje so v raznih barvah in najboljše
kakovosti. Vsakovrstne vojaške potrebščine se do-
dobijo pri meni: Srajce, gate, negavice, rokavice,
nahrbtniki, ročni kovčegi, koče in drugo. Moja za-
loga je osobito glede zimskega blaga velika. Sukna
za moške obleke so veleizborna. Zaloga špicerijskega
blaga vstevši sladkor je vedno zadostna. Cene so za
vse skrajno nizke, postrežba jako solidna.

Priporočam se velečlenjenemu občinstvu.

Z odličnim velespoštovanjem

Mihael Cimerman

trgovec in posestnik v Ljutomeru.

Kupim

večjo množino lepo posušene koruzne (turske) sla-
me in večjo množino svežih leskovih palic, odrezanih
na grmu, dalje želoda in bukovega zira. Ponudbe
in vprašanja: R. Starovašnik, Konjice 62, Štajerske.

Posojilnica v Mariboru
(Narodni dom)

razpisuje za šolsko leto 1915/16 ustanove za
obisk:

1. Deželne kmetijske šole v Št. Jurju ob juž. žel
v znesku K 280.—
2. C. kr. državne obrtne šole v Ljubljani v znesku
K 300.—
3. Slovenske trgovske šole v Ljubljani v znesku
K 280.—

Prošnje, katerim naj se priloži domovnica ali
krstni list ter zadnje šolsko izpričevalo, se morajo
vložiti do 22. oktobra 1915 pri Posojilnici v
Mariboru (Narodni dom).

Pri razdelitvi teh ustanov se bode oziralo v
prvi vrsti na prošnje iz mariborskega okraja.

Ravnateljstvo.

Kapljice za svinje

Cena 1 steklenice je
1 krono.

Gospod A. H., Sv. Križ, piše:

Hvala Vam za priposlano zdravilo: Svinjske kapljice
se rdečico: **Uspeh vrlo povoljan!**

Gospod Janez K. piše:

Prav dobro pomagalo!

F. PRULL,

Maribor, Glavni trg št. 15

U 239 15 - 16.

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. kr. okrajna sodnija v Sevnici je o obtožbi c.
kr. državnega pravdnštva v Celju, kakor javnega
obtožitelja zoper

I. Terezo Petan,

rojeno 1882 v Zagradcu, pristojno v Zalog, r. k., o-
moženo, posestnikovo ženo v Sevnici, nekaznovano,

II. Marijo Petan,

rojeno 1900 v Zagradcu, pristojno v Zalog, r. kat.,
samsko, posestnikovo hčer v Sevnici, nekaznovano,
ad I) zaradi § 5 k. z. in § 14 ces. ukaza z dne 7. av-
gusta 1915, št. 228 dr. zak.,
ad II) zaradi § 14 ces. ukaza z dne 7. avgusta 1915,
št. 228 dr. zak., v navzočnosti opravitelja držav-
nega pravdnštva c. kr. v. d. s. sv. (v. p.) dr. Wra-
datsch kakor javnega obtožitelja prostih obtožen

Tereze in Marije Petan,

po danes dognani glavni razpravi po predlogu obto-
žitelja, da se obtoženki kaznuje, razsodila tako:

I. Marija Petan

je kriva,

da je koncem mesca maja in začetkom mesca junija
1915 v Sevnici, izrabljaje izredne razmere, povzroče-
ne v vojnem stanju za liter mleka zahtevala 30 vin.,
torej za neobhodno potrebno stvar očitno čezmerno
ceno.

Zakrivila je s tem prestopok draženja po § 14
ces. ukaza z dne 7. avgusta 1915, št. 228 dr. zak.
in se obsoja po navedenem mestu postave, uporablja-
je §§ 266, 261 k. z. na denarno globo

deset (10) kron, odnosno na 24 ur zapo-
ra.

II. Tereza Petan

je kriva,

da je kot mati zgorajšnji prestopok namenoma pov-
zročila.

Zakrivila je s tem prestopok po § 5 k. z. in po
§ 14 ces. ukaza z dne 7. avgusta 1915, št. 228, dr.
zak. ter se obsoja po tem mestu zakona z uporabo §§
268, 261 k. z. na denarno globo

tridesetih (30) kron, odnosno na tri (3)
dni zapore.

V smislu 239 k. kr. imata povrtni obe obtožen-
ki stroške kazenskega postopanja nerazdeljeno, izvr-
šila kazni pa vsaka za-se.

Sodbo je objaviti na stroške obsojenih enkrat v
„Slovenskem Gospodarju“ in javno nabiti v občini
Sevnica (§ 19 leg. cit.).

C. kr. okrajna sodnija v Sevnici,
odd. II, dne 29. septembra 1915.

Dr. Fischinger m. p.

Dokler m. p.

RAZGLAS.

Gospodarsko pomožno društvo za sodni okraj
Sv. Lenart na Štaj. posreduje ne samo v pravnih
zadevah k vojakom poklicanih, ampak sprejema tudi
prošnje za dovoljenje dopusta za obdelovanje polja
in druge gospodarske potrebe. Tudi poizveduje o usodi
vseh tistih, ki se že dalje časa niso nič zgledali in gle-
de ujetih, o katerih se ne ve, ali so še živi. Tudi daje
pojasnila glede podpore. Vse to dela društvo brez
plačno. Tozadevno se je na c. kr. okrajni sodniji v
Sv. Lenartu pri sodniku dr. Haunig in sicer ob de-
lavnikih od 10 - 12 ure dopoldne in od 3 - 5 po-
poldne izvzemši četrte in ob nedeljah in praznikih
od 11 - 12 ure dopoldne.

Gospodarsko pomožno društvo za sodni okraj
Sv. Lenart dne 28. sept. 1915.

690

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptuj se najbolj priporoča.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z nom. zavezo

Obreštuje hranilne vloge po

4 1/2 %

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo
vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji.

Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brez-
plačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure
dopoldne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnike. -

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, 1. nadst.